

Tuhatta en koskaan voi ostaa sitä itsenäiseksi vaan
 jos niin on että ei laki turvaa vaan täyttyy
 muuttua pois niin jään aikaa kotia vaille vaan
 vuokra aika on 30 vuorokauden ja maksu on 60 markkaa viikossa
 jos ei vuokra lauantain välitys ole kaimassa sille
 maki-tupa ulkelle joka ei ole ollut omistajalla 1918
 en ole aine itse asunut ^{yhölellä} freikan päällä vaan tanssin
 viljelen ja maksan vuokran asun toisessa paikassa
 vuokra huoneissa missä asaitaan elotukseen

Osin mielelläni käynyt keskustella talo
 henkilö kohtaisesti Herroja puheutteluun Tämän
 asian suhteen vaan en tiedä onko mahdollista

Olkaa niin kivat ja vastatkaa näihin kysy-
 myksiini kuin en itse ymmärrä

Kunnioitan Pyydän

M. Lindergr. Myytilän Pysä

21/3/34

Vastattu 23/3-34

Exlla

vaa pyyntöäni, merkkipäiväni (mitä pöytäkirjalla)

Kokous ei ollut
 käsitellyt asiaa.
 Sitten
 16. 4. 34

Kunnioituksella
 J. Lindergr.

Sosialidemokraattisen puolueen Eduskuntaryhmä,

Helsinki. Eduskuntatalo.

Pohjois-Savon Osuuskassojen, joiden jäsenenemmistön muodosta-
 vat taloudellisissa vaikeuksissa olevat pienviljelijät, maaliskuun 20 p:nä
 1934 Iisalmeen hallitusten jäsenten yhteiseen neuvottelukokoukseen kokoontu-
 neet edustajat käsitellessään maanviljelijäin pitkäaikaisten lainojen järjes-
 telyä ja hoitoa, toteavat, että he kassojensa jäsenten laina-asioita järjes-
 tellessään ovat monasti tulleet kokemaan, millaisia vaikeuksia n.s. kultaah-
 to lainanottajain raha-asioiden hoidolle tuottaa. Kun tällaisten viljelijäin
 tiloja on varsin usein joutunut pakkomyyntiin, vaikkakin pääasiassa muiden
 kuin osuuskassojen vaatimuksesta, niin pitää kokous välttämättömänä, että
 Valtio mahdollisimman pian ehkäisee tällaisen turmiollisen asiantilan jat-
 kumisen vapauttamalla lainanottajat kultaahdon alaisuudesta ja ottamalla itse
 lainoista johtuvat kurssitappiot kantaakseen. N.s. frangilainoihin nähden
 voidaan asia kokouksen mielestä saada nopeimmin ratkaistuksi hyväksymällä en-
 sitilassa eduskunnassa esilletuleva lakialpote.

..... J. Lindergr.

kokouksen puheenjohtaja.

Kaupungin asukkaat, jotka asuvat kaupungin asuinpuoleisessa kaupungin osassa ovat luonnollisesti parhaimmillaan palvelemaan nykyistä henkistä yleistä koulutusta, varsinkin kansallista ja itsenäisyyden puolella on tultava siihen, että se on ollut saman verran alustavalla, jotka katoavat ja jätetään, josta seljakkertaa päivittäisessä elämässä ohuutta, josta seljakkertaa päivittäisessä elämässä. Useasti käy niin, että

Eduskunnan Kansliatoimikunnalle.

Torniossa on yllä mainittu ja päätettiin, että asuinpuoleiselle kaupungin osalle, selostettiin tilannetta ja siihen tarkoitettiin, josta seljakkertaa päivittäisessä elämässä ohuutta, josta seljakkertaa päivittäisessä elämässä.

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän

valmistusvaliokunnassa on ollut käsiteltävänä kysymys korokkeen hankkimisesta ryhmän kokoushuoneeseen puheenjohtajaa varten. Asian johdosta päätettiin kääntyä Eduskunnan Kansliatoimikunnan puoleen pyynnöllä, että se ryhtyisi asianmukaisiin toimenpiteisiin puheenjohtajakorokkeen saamiseksi ryhmämme kokoushuoneeseen.

Helsingissä 27 p:nä maaliskuuta 1934.

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän
valmistusvaliokunta.

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

L.

Sos. Dem. Eduskuntaryhmälle.

Tornion Sos. Dem. Työväenyhdistys r.y. Pitämässään kuukausikokouksessa 1/4-34. Otti käsiteltäväkseen kysymyksen Torniojoen yli rakennettavan sillan rakentamisesta ja päättämään eteenpäinviemiseksi kääntä Sos. Dem. Eduskuntaryhmän puoleen, selostaakseen tilannetta ja sillan tärkeyttä mainitun joen yli, tarkoituksella että eduskuntaryhmä asian uudelleen esille tultua asettuisi sitä kannattamaan.

Mikäli tietoomme on tullut asian ollessa aikaisemmin esillä Eduskunnassa on Sosialidemokratinen eduskuntaryhmä melkein kokonaisuudessaan asettunut hylkävälle kanalle, syillä jotka eivät ole todellisia, eikä paikkakunnan ja koko ympäristön työväestön ja vähäväkisten etujen mukaisia. Sillä mitä työväestön ja yleensä vähäväkisten elintason paikkakunnallatulee se ehdottomasti vielä kurjempi kuin etelä-suomessa, sillä kaupunki samoin kuin ympäristökunnatkin ovat niin huonossa taloudellisessa asemassa että ne eivät voi riittävästi järjestää varatusta eikä muutenkaan avustaa hätään joutuneita.

Sempä vuoksi katsommekin mainitunlainen työmaa, ottaen huomioon paikkakunnan työläisten lukumäärän, tulisi olemaan suureksi avuksi työttömyyden lieventämiseksi ainakin ensihätään, koska ei Tornion työväestö ole saanut, ainakaan viime vuosina osallistua valtion järjestämiä varatuhiin.

Ottaen huomioon ne suuret haitat työväestönkin kannalta katsottuna nykyisen ylikulkuliikenteen vallitessa. Kuten tunnettua Tornionjoki jakaa kaupungin kahteen osaan Koulut, Sairaala, Apteekki ja kaikki virastot samoin kuin huomatuimmat liikkeetkin sijaitsevat vanhan kaupungin puolella jokea.

Kaupugin asukkaat jotka asuvat Kaupungin asemanpuoleisessa kaupungin osassa ovat luonnollisesti pakotettuja joka päivä käyttämään nykyistä hankalaa ylikulku välinettä, varsinkin koululaiset joita aseman puolella on tätänykyä noin 60 ja suunnilleen saman verran Ala-Torniolla jotka käyvät Oppikoulua Torniossa, saavat neljäkertaa päivässä useasti ohuissa pukimissa joen ylitystä odotella. Useasti käy niin, että aseman puoleisessa kaupugin osassa asuvat asukkaat (ja päin vastoin) joutuvat jään esteiden tai muun vaurion tähden palamaan kotiansa Ruotsin kautta joka tuottaa suurta hankaluutta ja aineellisia kuluja.

Ottaen huomioon että valtion sairaala sijaitsee varsinaisen kaupungin puolella, tällä hetkellä mainittu sairaala on koko Torniojokilaakson vieläpä Keminkin ympäristöineen keskussairaala. Vaikeissa sairaustapauksissa varsinkin, vaikeissa tapaturmissa on epävarma ylikulku tuottanut suurta haittaa ja ikävyyttä. Vaikka ei otettaisikaan huomioon paikallisen väestön tarpeita, niin on mainitulla sillalla suuri merkitys jopa kansainväliselle liikenteelle, ottaen huomioon, että koko Tornionjoessa on mainittu paikka ainoana ylikulkupaikkana ajoneuvoihin nähden Suomen ja Ruotsin välillä. Joten Valtionkin edun kannalta katsomme suotavaksi mainitun sillan rakentamisen. Ja koska tunnemme kaupungin taloudellisen aseman tiedämme että se ei voi osallistua sillan rakentamiseen tuolla aikaisemmin ehtona olleella 10%:lkkään niin olisi rakennus toimitettava kokonaan valtion varoilla.

Viitaten edellä olevaan suppeaan selostukseen toivomme että Sos.Dem. etuskuntaryhmä vaikuttaisi ~~asian~~ asian onnelliseen ratkaisuun

Torniossa 1 p:nä huhtikuuta 1934.

*O. Mäntylä
(si. jak. la. f.)*



*A. Munnin
(sihteri)*

Uudenmaan, Turun ja Porin,
Hämeen ja Vaasan läänin frangi-
lainaa saaneiden kuntain edustaja-
kokous.

Sosialidemokratisen Eduskuntaryhmän Herra Puheenjohtaja,

läänin n.s.

Helsinki.

Eduskunnan kanslia.

Uudenmaan, Turun ja Porin, Hämeen ja Vaasan lää-
nin n.s. frangilainaa saaneet kunnat, joita on

Uudenmaan läänissä	6 kuntaa,
Turun ja Porin läänissä	18 kuntaa,
Hämeen läänissä	13 kuntaa ja
Vaasan läänissä	18 kuntaa

sekä koko maassa 154 kuntaa, joiden ja näiden kuntayh-
tymäin frangilainaa saaneiden lainojen yhteissumma on
114 milj. markkaa, ovat 11 p:nä heinäkuuta 1934 Pohjois-
Pirkkalassa pitämässään neuvottelukokouksessa päättäneet
kääntyä Tasavallan Hallituksen puoleen anomuksella, että
Hallitus antaisi lakiesityksen "valtion velvollisuudesta
Osuuskassojen Keskuslainarahasto Osakeyhtiön v. 1930 val-
tion takuulla ottaman ulkomaisen obligatiolainan korvaa-
misesta kuntain ja kuntayhtymäin osalta". On kuitenkin
hyvin todennäköistä, ettei Hallitus tule lakiesitystä
antamaan. Koska useat kunnat ovat tämän valtion myötä-
vaikutuksella ja takuulla ottaman lainan — joka käytet-

tiin valtion määrämien pakollisten tehtävien suorittamiseksi — agiotappion takia joutuneet suorastaan vaikkoon taloudelliseen asemaan, jopa siinä määrin, että ovat joutumassa valtion valvonnan alaiseksi, joka suinkaan ei ole mieluista asianomaiselle kunnalle eikä myöskään edullista valtiolle, on hyvin todennäköistä, että kansanedustajain taholta tullaan jättämään lakialoite puheenalaisesta asiasta.

Edellämainittujen kuntain edustajain kokouksen asettaman toimikunnan päätöksen mukaisesti kunnioittaen lähetämme edustajakokouksen päätöslauselman pyynnöllä, että Te esittäisitte päätöslauselman ryhmänne keskusteltavaksi ja että Sosialidemokratisen puolueen Eduskuntaryhmä myötävaikuttaisi sellaisen lain aikaansaamiseksi, että kunnat ja kuntayhtymät vapauttaisiin edellämainittun frangilainan agiotappiosta, jotka tappiot valtio ottaisi korvataksensa.

Pohjois-Pirkkalassa, elokuun 27 p:nä 1934

Edustajakokouksen puolesta:

Viljami Kalliohovi

Eug. Mäly

P ä ä t ö s l a u s e l m a:

Uudenmaan, Hämeen, Turun ja Porin sekä Vaasan läänin n.s. frangilainoja saaneiden maalaiskuntien edustajat, kokoontuneina yhteiseen neuvotteluun Pohjois-Pirkkalassa 11.7.34 toteavat, että Osuuskassojen Keskuslainarahaston välityksellä saadut n.s. frangilainat, sen jälkeen kun markkamme tuli eroitetuksi kultakannasta, ovat muodostuneet näitä lainoja saaneille maalaiskunnille ylivoimaisen rasittaviksi. Kokouksen mielestä olisi kaikkien lainanottajien kärsimät vahingot siirrettävä koko yhteiskunnan rasitukseksi, aivan kuten toukokuun 25 p:nä 1934 annetulla lailla yksityisiin lainanottajiin nähden jo onkin tapahtunut. Tämä olisi oikeuden ja kohtuuden mukaista m.m. seuraavista syistä:

1:si) koska kyselyksessä oleva laina on otettu valtiovallan myötävaikutuksella ja koska lainatarjous myös maalaiskuntien taholla käsiteltiin yhteiskunnan avustustoimenpiteenä maalaiskuntien rahallisten vaikeuksien helpottamiseksi,

2:si) koska kunnat pääasiassa ovat käyttäneet näillä lainoilla hankkimansa varat lainmääräämien tehtävien suorittamiseen, jopa sellaisiin tehtäviin, joihin ne ovat tulleet velvoitetuksi sakon uhalla,

3:si) koska kunnilla ei ole ollut mitään osuutta markkamme irrottamiseen kultakannasta ja koska tämän, kunnille tappioita aiheuttaneen toimenpiteen tuottama hyöty on tullut maan elinkeinoelämän hyväksi, sekä

4:si) koska valtio jokätapauksessa joutuu suorittamaan huomattavan osan kuntien puheenaolevien lainojen takia kärsimistä tappioista senvuoksi, että kaikki kunnat eivät mitenkään kykene niistä omin avuin selviytymään.

Kun sellainen maalaiskuntien jaottelu, jonka kautta kunnat varallisuuden perusteella asetettaisiin eri luokkiin ja siten myös erilaiseen suhteeseen nyt puheenaolevien tappioiden korvaamiseen nähden, olisi miltei mahdoton toimittaa, ja kun asian lopullinen ja kaikkia lainansaajia tyydyttävä järjestely sen lisäksi, mitä asiassa jo on tehty ja mihin ilmeisesti ollaan pakotettuja, ei tuottaisi valtiovallalle kovin suuria lisärasituksia, niin ko-

kous toivoo,

että hallitus ja eduskunta nopeasti ryhtyvät toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön aikaansaamiseksi, jolla kaikki frangilainoja saaneet, siis myös maalaiskunnat ja niiden yhtymät lopullisesti vapautetaan näiden lainojen aiheuttamista kurssitappioista; sekä

että tulevan vuoden tulo- ja menoarvioon varataan riittävän suuri määräraha kaikkien maalaiskuntien ja kuntayhtymien kurssitappioiden korvaamiseksi.

lip-
-
n
ön-
e

Jäljennös.

Sosiaalidemokraattisen puolueen puoluekartalle.

Varsinais-Suomen talonpoikain edustajiston kokouksen valitsemina
pyydämme esittää seuraavaa: luonnoton,

Jo useamman vuotta maassamme vallinnut ~~talouselämä~~ epänormaali-
nen olotila talouselämän alalla on tehnyt tuhoisaa jälkeä varsinkin maanvilje-
levän väestön keskuudessa ja erittäinkin sen omistussoloissa. Tuhansia oman koti-
din omaavia maanviljelysperheitä on laillisin ja laittomin keinoin joutunut
kodittomiksi ja lisäämään jo ennestäänkin liian suurta työttömyyttä ja maankier-
täjain laumaa, ja uusia kodittomia tehdään joka arkipäivä. Valtiovallan tahol-
ta on kyllä nyt jo ruvettu suojaamaan pakkohuutokaupan alaisia maanviljelijä-
perheitä niin paljon, että pidetään huoli siitä, etteivät maatilat pääse mene-
mään vallan pilkkahintaan kaikenlaisille epänormaalisen ajan keinottelijoille,
vaan sovelletaan niihin valtion etuusto-oikeutta. Samalla aikaa valtio koet-
taa monilla keinoilla, vientipalkkioilla y.m. toimenpiteillä tukea niitä maan-
viljelijöitä, jotka vielä ovat talossaan kiinni. Tämä kaikki osoittaa, että ~~itsenäinen~~
valtiovallan taholta käsitetään jo itsenäisen talonpoikaissluokan arvo valtiossa
Tänä vuonna näyttää vielä tulevan kaikkialla maassa kohtalaisen hyvä vuosi, jo-
ten ne maanviljelijät, jotka vielä itse viljelevät peltomaan, ehkä pääsevät pa-
nimman kynnyksen yli ja voivat toivorikkaammalla mielellä harjoittaa isiensä
ammattia.

Mutta on silti kuitenkin olemassa suuri joukko maanviljelys-
ammattin harjoittajia, joiden elämäntilastelu ei huojenna valtion avu tustoimen-
piteet, ei vientipalkkiot eikä Luojamme antama hyvä kasvuvuosi. Siihen maanvilj-
elijäluokkaan kuulimme me, joiden koti, omaisuus ja ammatti myytiin jo silloin
kun ei valtio eikä kukaan muukaan ojentanut auttavaa kättään hädän hetkenä, vaan
saimme yksinämme kamppaila kovan kamppailun ja useinkin pilkkahinnasta luovut-
taa kotimme, omaisuutemme ja yleensä koko elämäntyömme kaikenkarvaisille jobba-
reille, sota-ajan gulashuille, pirtutrokarille y.m.s., jotka nyt meidän ja mei-
dän perheemme jäsenten työn ja ahkeruuden tuloksista rikkaistuvat ja hyötyvät.
Kun meidän perheittämme jäsenluku lasketaan yhteen, niin meitä on kymmeniä tuhan-
sia. Mikä on meidän perheittämme tuheva kohtalo? Me ja meidän lapsemme ovat kasva-
tetut melkein poikkeuksetta maanviljelystyöhön. Kun koti ja maa pakolla myytiin
myytiin myöskin ammatti johon olemme harjaantuneet. Me olemme päivästä päivään
toivoneet, että tavalla tai toisella taas pääsisimme kiinni maahan, mutta suu-
relle osalle meistä se on nykyoloissa mahdotonta. "apsemme menettävät elämän-
uskonsa, uskonsa rebelliseen työhön. Vaimojemme askeleet käyvät yhä lauhustavim-
miksi ja me perheenisät olemme epätoivon partasilla. Suuri osa meistä on itsenäi-
syytemme aikana rakentanut kodin ja raivannut pellot raakaan erämaahan sekä rai-
vannut tiet erämaihin - on tullut pakkohuutokauppa ja joku keinottelija tai sam-
oman edun tavoittelija hyötyy meidän ponnistuksistaamme. Ei tämä kohtalo kehoita
kukaan uusia yrittäjiä erämaihin eikä kannusta yrittämään.

Suomen kansa on jo ammoisista ajoista tottunut hädän ja ahdis-
tuksen ~~hädän~~ aikana kääntymään laillisen hallituksen puoleen ja sille esittä-
mään vaikeutensa ja hätänsä, ja tämä on tavallisesti ollut ainoa auttava keino.
Me 20:n vuosisadan hädään joutuneet talonpojat olemme nyt myöskin tulleet maan
hallitusvallalle esittämään hätämme ja taloudellisen asemamme sekä teemme epä-
toivoisina perheittämme ja nousevan nuorisomme puolesta kysymyksiä, mikä on mei-
dän, jotka olemme kotimme menettäneet ennenkuin valtio on ojentanut auttavaa
kättään, kohtalomme? Ovatko perheemme tuomitut taloudelliseen tuhoon? Joudumme-
ko me isämaassamme muostamaan ikäänkuin jonkunlaisen paarisluokan, jolla ei
ole samoja oikeuksia kuin toisilla saman ammattin harjoittajilla. Ei Suomen pe-
rustuslaissa ole jotakin pykälää jonka nojalla voidaan valtion varoilla tukea
toisa saman ammattin harjoittajia ja jättää toiset, aikaisemmin sortuneet, tukem-
matta. Emme usko valtiovallan aikovan jättää meidät maantienkulkijoiksi, meidät

jotka kuitenkin olemme saman suuren isänmaamme poikia ja tyttäriä. Me olemme samoin kuin muutkin täyttäneet kansalaisvelvollisuutemme, maksaneet veromme, ahertaneet vapaan kansanvalistustyön vainioilla y.m.s. Suuri osa meistä on myöskin kaikkensa uhraten ase kädessä vertaan vuodattaen taistellut tämän maan ja kansan puolesta silloin kun Isänmaa kutsui kaikkia lainkuuliaisia kansalaisia tätä maata vapauttamaan. Eikö nyt tässä rakkaassa isänmaassa ole meille ja meidän perheillemme muuta mahdollisuutta kuin maantienkulkijan osa tarjolla? Kun kerran tässä maassa kaikki kansalaiset tunnustetaan samanarvoisiksi lain edessä niin pitäisi myöskin olla luonnollista, että meihin nähden, jotka menetimme kotimme ennen valtiovallan epäuntuloa, ulotettaisiin samat oikeudet kuin myöhemmin pakkohuutokauppaan joutuneisiinkin, sekä ulotettaisiin valtion etuosto-oikeus taannoittivana kaikkiin jälkeen v. 1930 pakkohuutokaupalla myytyihin tiloihin, tai pantaisiin toimeen reduktioni, palautuslaki, kaikkiin pakkohuutokaupalla myytyihin tiloihin nähden.

Isänmaamme ja kansamme kaipaa rauhaa, terventymistä ja rakentavaa, luovaa työtä. Nuori itsenäisyytemme kaipaa vankkaa tukea ja hoivaa. Kumoukselliset opit ja liikkeet nostavat pänttään jarrutuksen rauhallista rakentavaa työtä sekä uhkaavat lainalaista yhteiskuntamuotoa. Mitä enemmän meillä on yhteiskunnallisia epäkohtia ja maasta irrallaan olevaa väestöä, sitä suuremmat mahdollisuudet ovat maanalaissilla ja maanpällisillä kumousopeilla. Maastaviljely, maassa kiinni oleva kansanluokka on maan rauhallisin väestönosa ja isänmaan peräs tuki ja turva vaaran hetkinä. Talonpoika ei pyrkä vaadi peljää. Se ei pyri elämään yhteiskunnan kustannuksella eikä pyri valtion lihapatojen ääreen, se tyytyy rauhasa ahertamaan pelloillaan, rauhasa työskentelemään ammatissaan, edellyttäen että hänellä on siihen mahdollisuudet ja lain turva.

Anoen, että *edustantaryhmä* ottaisi toivomuksemme huomioon

toimaalla 11 päivänä syyskuuta 1934

kokouksen valtuuttamina

Aug. Hakilampi.

J. Suomi.

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä.

Kuluvan viikon alkupuolella olen ollut tilaisuudessa neuvottelemaan Edustaja I. Penttalan kanssa ruotsalaisissa kunnissa sijaitsevien yksityisten kansakoulujen kannattamiseksi myönnettyjen ylimääräisten määrärahojen suuruudesta ja tämän keskustelun perusteella pyydän Arv. Eduskuntaryhmälle kunnioittavimmin esittää seuraavaa:

Tämä valtion ylimääräisessä menoarviossa oleva määräraha "Toiskiellisissä kunnissa sijaitsevien yksityisten kansakoulujen avustus", joka useampana viimeisenä vuotena on ollut 400'000 markan suuruisena, on jo useampana vuotena ollut tarkoitukseen riittämätön, sillä siitä on viimeisinä vuosina jaettu, sikäli kuin minä tiedän, neljälle ruotsalaiselle ja 15 suomalaiselle yksityiselle kansakoululle avustusta, siis 19 koululle. Kun määräraha 400'000 markkaa jaetaan 19 ^{Koulun} ~~kesken~~, saa yksi koulu keskimäärin vain 21'052 markkaa vuodessa. Kouluhallitus ^{on} kuitenkin kiinnittänyt eri yksityiskoulujen tarpeitten suuruuteen huomiota ja tehnyt valtioneuvostolle ehdotuksen, mikä on koulua kohden vaihdellut noin 10'000 markasta 32'000 markkaan vuodessa. Helmikuun 21 päivänä 1925 annetun yksityiskouluja koskevan lain mukaan saavat yksityiskoulut tämän lisäksi avustusta noin 5'000 markasta 10'000 markkaan vuodessa. Kuten edellisestä huomataan saavat yksityiset kansakoulut valtionavustusta vuodessa keskimäärin noin 30'000 markkaa, *jonka tulisi olla 41366 markkaa*.

Minä en tunne ruotsalaisten koulujen tarpeitten suuruutta, jotenka en siitä asianpuolesta en voi minkäänlaista selitystä Arv. Eduskuntaryhmälle antaa, mutta suomalaisten koulujen tarpeet tiedän hyvin tarkkaan, jotenka pyydänkin tässä selostuksessani rajoittua vain niistä kertomaan. Ennen kuin esitän yksityiskohtaisemman menoarvion koulujen tarpeista, pyydän sitä ennen esittää asiassa muutamia perusteita.

Ensinnäkin pyydän huomauttaa, että näitten koulujen oppilaat ovat suurimmaksi osaksi hyvin köyhien kotien lapsia ja yleensä puutteellisesti vaetetettuja ja heikosti ravittuja, jonkavuoksi täytyy säällillä katsella sitä asemaa, missä niin monen tasavaltamme vanhemman lapsen täytyy oppivelvollisuuslain edellyttämiä tiedonalkeita itselleen hankkia. Juuri tämä tunnelma on minullakin ollut kannustimena nyt jo 10 vuoden ajan näitten onnettomien puolesta työskentelemään. Kun ei nyt enää muutama vuosi aikana ole avustusrahat riittäneet, on eri valistusjärjestöiltä saatu varoja vaatetusavustukseksi ja ruoka-avustukseksi. Täten on viimeisinä vuotena satunnaisten ruoka- ja vaatetusavustusten lisäksi

voitu 8 kouluun järjestää oppilaskoti- ja ruokala, vaikkapa niiden on varojen puutteen tähden täytyntäkin toimia hyvin vaatimattomissa oloissa. Useat ruotsalaiset kunnatkin ovat koulujen oppilaille antaneet kenkäavustusta.

Sitten muutamat koulut ovat viimeisinä vuosina velkautuneet joko oppilaskotien rakentamisen tähden (esimerkiksi Närpiön Harjun koulu n. 32'000 mk:n velassa), taikka sitten koulutalon ostamisen tähden (esim. Pernajan Koskenkylän koulu n. 30'000 mk:n velassa), taikka vuokratien tähden (esim. Porvoon mlk:n Myllykylän koulu n. 10'000 mk taikka sitten koulutarvikkeiden velkain vuoksi (esim. Merijärven koulu n. 6'000 mk, Pappilanmäen koulu 8'000 mk., Koskenkylän koulu n. 5'000 mk. Uudenkaarlepyyn koulu n. 4'500 mk ja uusi Porvoon mlk:n Mustijoen koulu n. 6'000 mk) ja vielä muita velkoja (Pappilanmäen koulu 8'000 mk.), ollen kouluilla siis nykyisin velkoja noin 109'500 markkaa.

Jo v. 1933 suunniteltiin noin 4 yksityisen koulun perustamista, mutta sinä vuotena varojen vähyden vuoksi perustettiin vain Pappilanmäen ja v. 1934 Hankkaan koulu.

Seuraavassa menoarvioehdotuksessani teen esitykseni silmällä pitäen vain kaikkein välttämättömmimpiä tarpeita:

Opettajille palkkaa 19 koulussa supistetun koulun opettajan palkka		
17'400 mk, vähentäen siitä 10%, ja 15'660:-mk, tämä kerrottuna 19, saadaan.	Smk.	297'540:-
Erikoiselle käsityönohjaajalle palkkaa, 1000 mk.	"	19'000:-
Opettajille korvausta puuttuvista luontaiseduista 2000 mk, kerrottuna 19.		38'000:-
Valoon ja lämpöön 6'000 mk, kerrottuna 19.		114'000:-
Varattomille oppilaille oppikirjat 600 mk, ker. 19.		11'400:-
Samoilta muut koulutarpeet 500 mk, kerr. 19.		9'500:-
Havaintovälineisiin 1000 mk, kerr. 19.		19'000:-
Ruoka- ja vaatetusapuun ja oppilasr. 5'000 mk., kerr. 19.		95'000:-
Vuokriin 3000 mk, kerr. 19.		57'000:-
Koulujen velkoihin, arviosumma.		100'000:-
	Smk.	760'440:-

Vielä pyydän huomauttaa, että vuosina 1932 ja 33 suunniteltiin 3 tai 4 koulua kunnalliseksi, mutta saatiinkin vain yksi, nim. Närpiön Harjun koulu, jotenka uusien koulujen lisääntyessä ei entinen määräraha ole riittänyt.

Porvoossa syyskuun 12 p:nä 1934.

J. Liprasti.

opettaja, yksityisten koulujen asiamies.

Julkilausuma.

Toukokuun 25 päivänä 1934 annetulla lailla valtion osanotosta Osuuskassojen Keskuslainarahasto-Osakeyhtiön vuonna 1930 valtion takuulla ottaman ulkomaisen obligatielainan agiotappion korvaamiseen ovat n.s. frangilainoja saaneet maanviljelijät vapautetut agiotappion suorittamisesta ja lainaehtoihin sisältyvästä kultaklausulista, mutta muut saman lainan ottajat, kunnat ja kuntayhtymät, jätetty edelleen vastukseen lainoistaan johtuvista agiotappioista paitsi mikäli valtioneuvosto vuosittain tapahtuvan harkinnan perusteella näkee hyväksi vapauttaa joitakin maalaiskuntia joko kokonaan tai osittain mainitun tappion suorittamisesta edellyttäen, että valtion tulo- ja menoarviossa on sitä varten varattu määräraha. Kuopion, Mikkelin ja Viipurin läänin sanottua lainaa ottaneiden maalaiskuntien edustajat, kokoontuneena näin syntyneen tilanteen johdosta yhteiseen neuvotteluun Savonlinnaan 9.7.1934, rohkenevat kunnioittaen kääntyä tässä maalaiskunnille erittäin tärkeässä kysymyksessä valtioneuvoston puoleen ja kiinnittää sen huomiota siihen, ettei maalaiskunnista tunnu agiotappioiden säilyttäminen maalaiskuntien kannettaviksi oikeuden eikä kohtuuden mukaiselta, koska frangilainaa otettiin valtion takuulla maan parhaiden asiantuntijoiden suosituksella, mikä oli omiaan poistamaan kunnilta kaikki epäilykset lainan mahdollisesta epäedullisuudesta; koska laina maalaiskuntien osalta oli tarkoitettu, ja on myös melkein kokonaan käytetty, lainsäädännöllä kuntien hoidettaviksi asetettujen, yleisten yhteiskunnallisten tehtävien suorittamiseen, kuten kansakoulujen ja kunnalliskotien rakentamiseen tai niistä aiheutuneiden lyhytaikaisten ja kalliskorkoisten lainojen takaisin maksamiseen - siis tehtäviin, joihin valtio muutoinkin osallistuu antamalla niistä varten huokeakorkoisia lainoja, eikä lainoja, joiden pääoma, kuten frangilainaan nähden nyt on käynyt, muutaman vuoden kuluttua muutu lähes kaksinkertaiseksi; koska vuosina 1930 - 1931 maalaiskuntien muut lainansaanti-mahdollisuudet olivat hyvin vähäiset samalla kuin verotettavat tulot huomattavasti vähenivät, mutta siitä huolimatta maalaiskunnat olivat pakotetut - osittain uhkasakeillakin - edelleen nopeassa tahdissa kehittämään sanottuja laina- ja lainatoksia ollen siten suorastaan pakotetut ottamaan frangilainoja sekä koska kuntia rasittava agiotap-

pio pohjimmaltaan aiheutuu siitä, ettei valtio- ja kansantaloutemme kyenneet pysyttämään markkaa kultakannassa.

Lisäksi on huomattava, että kun useimpien frangilainaa ottaneiden maalaiskuntien velkataakka jo muutoinkin on varsin suuri, niin merkitsee nyt puheenaolevan lainan pääoma-arvon lähes kaksinkertaistuminen niiden velkamäärän lisääntymistä useilla kymmenillä prosenteilla, millä seikalla tulee olemaan erittäin epäedullinen vaikutus niiden luottokelpoisuuteen. Eräät frangilainaa ottaneista kunnista voivatkin joutua tästä syystä valtion lisättyyn valvontaan, mikä varmasti vielä senkin jälkeen, kun lisätty valvonta on lakannut, tuottaa niille miltei voitattomia vaikeuksia myöhemmin tarvittavien lainojen saannissa. Näin ollen olisi lisättyyn valvontaan turvauduttava vain äärimmäisessä tapauksessa ja sen sijaan koetettava muilla keinoin edeltä käsin ehkäistä kuntien talouden liiallista kuormittamista.

Kun sen lisäksi jo nyt valtion lisätyn valvonnan alaisena olevien kuntien k.o. lainamäärät nousevat huomattaviin määriin, jotka ilman muuta joutuvat valtion korvattaviksi, ja kun aina vuosittain tapahtuva agiotappiosta vapauttaminen vaikuttaa haitallisesti maalaiskuntien asioiden hoitoon ja aiheuttaa epävarmuutta esim. kuntien talousarvioiden laadinnassa, olisi asia kertakaikkiaan saatava lopullisesti ratkaistuksi.

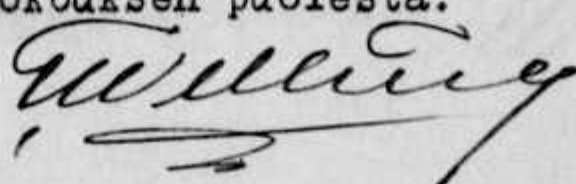
Luottaen Valtiovallan oikeudenmukaisuuteen ja tasapuolisuuteen kaikkiin frangilainan ottajiin nähden rohkenee neuvottelukokous kunnioittaen esittää ja anoa

että valtioneuvosto antaisi eduskunnalle ensi istuntokauden alussa lakiesityksen myöskin maalaiskuntien ja kuntayhtymien kertakaikkisesta vapauttamisesta frangilainan agiotappiosta sekä

että valtioneuvosto varaisi vuoden 1935 tulo- ja menoarvioon riittävän suuren määrärahan kaikkien maalaiskuntien ja kuntayhtymien frangilainoista johtuvien agiotappioiden korvaamiseen ensi vuodelta.

Savonlinnassa 9 päivänä heinäkuuta 1934.

Neuvottelukokouksen puolesta:



Matti Kuiskinen

Sosiaalidemokraattisen puolueen Eduskuntaryhmän
Herra Puheenjohtaja.

Kuopion, Mikkelin ja Viipurin lääneihin kuuluvien frangilainoja ottaneiden kuntien edustajain kesken Savonlinnassa 9 päivänä heinäkuuta 1934 pidetyn neuvottelukokouksen päätöksen mukaisesti kunnioittaen lähetetään tämän mukana tiedoksenne ja Eduskuntaryhmänne tietoon saadettavaksi kappale sanotussa kokouksessa laadittua ja aikaisemmin valtioneuvostolle jätettyä julkilausumaa toivomuksella, että Eduskuntaryhmänne tulisi kannattamaan julkilausuman loppuponsissa mainitun lain hyväksymistä ja määrärahan myöntämistä taikka, jos valtioneuvosto ei jättäisi eduskunnalle lakiesitystä, että Eduskuntaryhmänne ryntyisi toimiin kysymyksessäolevan lain aikaansaamiseksi.

Kirvussa 30 päivänä elokuuta 1934.

Wellen

Olli Liiskinen

Sos.-dem. Eduskuntaryhmälle.

Helsinki,

Lohjan Sos.-dem. Kunnallisjärjestön edustajat kokouksessaan 26/8-34 keskustelivat kysymyksestä n.s. talousneuvoston perustaminen, sekä päättivät käsityksenään Sos.-dem. Eduskuntaryhmälle esittää seuraavaa;

Kokous toteaa, että jos n.s. talousneuvosto eduskunnan rinnalle perustetaan, olkoonpa sen valtuudet muodollisesti suuremmat tahi pienemmät, niin joka tapauksessa p.o. neuvosto tulee olemaan kehityksen jarruna. Sillä, kuten jo talousneuvoston perustamisehdotuksesta ilmenee, tulisi se pääasiassa kokoonpantavaksi sellaisista ryhmistä, jotka kaikissa taloudellisissa kysymyksissä ajattelevat ja toimivat, joko yksityisten suurpääomanomistajien tahi suurpääomayhtymien eduksi, välittämättä siitä, mitä kukin kysymys vaikuttaa varsinaiseen kansaan ja valtiotalouteen, joten Sos.-dem. eduskuntaryhmän on kaikilla käytettävissä olevilla keinoilla vastustettava talousneuvoston perustamista.

Lohjalla 30 päivänä elokuuta 1934,

Kunnallisjärjestön edustajakokouksen puolesta:

J. F. Hella

puheenjohtaja

K. W. Linn

sihteeri

Tampereella, syyskuun 17 päivänä 1934.

Sosiaalidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmän
Herra Puheenjohtajalle.

Helsinki.

Siinä tarkoituksessa, kuin oheinen pöytäkirja,
jonka laatimisen paikka, aika ja syy selviää itse pöy-
täkirjasta, osottaa, saamme me allekirjoittaneet kurri-
oittavimmoin, kansalaiskokouksen toimeksiantosta, saat-
taa kokouksen selostuksen ja pöytäkirjan Teidän tietoonne.

Joris Hietala

Marth. Paavola Armas Raitio

Pöytäkirja, laadittu yleisessä kansalaiskokouksessa, jonka seuraavat eri suomalaisiin valtiollisiin puolueisiin lukeutuvat kansalaiset olivat kutsuneet koolle Tampereen kaupungintaloon syyskuun 17 päiväksi 1934, nim: lehtorit K.V. Kaukovalta, Kaarlo Nieminen, Mauni Levas, O.A. Kallio, E.J. Reinilä, tohtori-insinööri Martti Paavola, maisteri Osmo I. Aulamo, varatuomari Toivo Hietala ja tohtori Rauno Aulamo. Kokous alkoi kello 17 ja oli kokoukutsua noudattanut lähes 400 henkilöä Tampereen kaupungista ja sen ympäristöltä.

1 §.

Kokouksen avasi tohtori-insinööri Martti Paavola tervehdyspuhein, jossa hän selvitti kokouksen tarpeellisuutta siitä syystä, ettei suomalainen väestö katso voivansa antaa hyväksymistään nyt eduskunnassa käsiteltävänä olevalle hallituksen esitykselle Helsingin Yliopiston kieliolojen järjestelystä. Kokouksen avaaajan ehdotuksesta valittiin kokouksen puheenjohtajaksi varatuomari Toivo Hietala sekä senjälkeen kokouksen sihteeriksi tohtori-insinööri Martti Paavola ja varatuomari Aarne Kailimo.

2 §.

Kokouksen näin järjestäytyttyä sai ensimmäisen puheenvuoron maisteri Aarne Laaksovirta, joka ansiokkaassa esitelmässään selosti kulttuurikehityksemme historiallisia vaiheita Suomen koululaitoksen alusta alkaen. Puhuja huomautti, että Suomen kansa on saanut joitakin etuja lahjana kuten esimerkiksi kristinuskon, uskonpuhdistuksen ja lukutaidon. Samoin on ollut laita oikeuden olla valtiopäivillä, samoin suomalainen kirjallisuus tuli kuin lahjana sekä samaten keskiaikainen koululaitos. Mutta kaikki mikä on koskenut äidinkieltämme ja yleensä kansalliseen suomalaiseen henkeen perustuvaa viljelystä on ollut ankaran taistelun takana aste asteelta. Yhtenä historiallisena syynä tähän piti esitelmöitsijä isonvihan aikaa, jonka jälkeen maamme virkamiehistö ratkaisevassa määrässä ruotsalaistui samaten kuin koko julkinen elämä. Tavataampa Suomen virkamies joukossa 1700 luvulla semmoinenkin yksilö, kuin maaherra Palmberg, joka tosissaan teki hallitukselle ehdotuksen, että

Suomen suomalainen kansa olisi ruotsalaistutettava väkisin. Samanlainen henki oli muussa virkamieshistössämme, jota sattuvasti kuvasi sellainen tapaus, että Turun Yliopiston kansleri, piispa Getzelius vuonna 1666 ehdotti silloiselle Ruotsin trolsille, kreivi Branhelle, että Turun Yliopistoon olisi perustettava saksankielen opettajan virka. Vaikka kreivi Branh vastasi tähän ehdotukseen, ettei hänen käsityksensä mukaan Turun Yliopistossa niinkään tarvita saksankielen opettajaa, mutta että Yliopiston olisyytä kiirehtiä järjestämään itselleen suomenkielen opettaja, varsinkin kun Suomen kieli on kaunista ja tästä opetuksesta olisi yliopistossa opkeleville hyötyä, ei yliopiston viranomaisten taholta hiiskuttu asiastamitään. Vasta 100 vuotta myöhemmin eli 1766 sai eräs karjalainen opiskelijja Veman nimeltään oikeuden Turun yliopistossa opettaa suomen kieltä niille, jotka sitä halusivat. Tämäkin Suomen kielen opetus jäi lyhytaikseksi, koska kuningas Kustaa III kutsui Veman in lapsiensa suomenkielen opettajaksi. Jo Daniel Juslenius 1720 luvulla erään professorinviran täntämisen yhteydessä ehdotti, että siihen olisi ollut otettava suomenkielaitava henkilö, joka muutenkin olisi ollut virkaan pätevä, mutta sellanen vaatimus kaikkui kuuroille korville, ja vasta vuonna 1894 määrättiin Helsingin yliopiston professoreille osittainen suomenkielen taito. 1820 luvulla semmoiset miehet kun Arvidsson ja Ehrström korottivat äänensä suomenkielen puolesta seurauksin, että Arvidsson joutui pakenemaan maasta ja vasta 1830 keisari Nikolai I määräyksestä perustettiin Helsingin yliopistoon kotimaisesta vastuksesta huolimatta suomenkielen opettajan virka ja vasta Yrjö Koskinen vuonna 1858 oli ensimmäinen, joka Helsingin yliopistossa pääsi väittelemään tohtoriksi suomenkielellä ja vasta vuonna 1863 piti Yrjö Koskinen luvan siihen saatuaan ensimmäisen luennon suomen kielellä. Näin ankara ja vaikea on ollut suomalaisille taistelu kielen puolesta ja vieläkin on ruotsalaisuus ja ruotsinkieli melko hallitsevasa asemassa maamme ainoassa valtion yliopistossa, vaikka esim. professor Hassel jo 170 vuotta sitten humanisuuden nimessä on selittänyt, että kaikki henkinen viljelys ja opetus on kullekin kansalle tapahtuva äidinkiellellä. On kuitenkin merkittävää, että meidän vielä nykyäänkin täytyy

odottaa ainoan yliopistomme täydellistä suomalaaisuutta ja että se edelleen on saavutettava taistellen.

Esitelmöitsijä sai lopetettuaan erittäin vilkkaat ja pitkäaikaiset kättentaputukset osakseen, mikä todisti, että kokousyleisö tunsi ja ajatteli samaten kuin esitelmöitsijäkin.

Senjälkeen esitti varsinaisesta kysymyksestä, yliopiston suomalaistamisesta, alustuksen lehtori Osmo Aulamo.

Kielitaistelumme historiallinen kehityksen eräs päätepiste on pistetty äskettäin pääkaupungissa, aloitti puhuja. Tieteemme nestor, prof. Emil Nestor Setälä on puhunut. Jännityksellä oli odotettu, mitä hän sanoo, ja nyt olemme saaneet todeta, että jälleen on avautunut kulu vanhan ja nuoren polven välillä tässä sivistyksemme elinkysymyksessä. Mutta onneksi vanhan polven käsitykset alkavat jo jättää tilaa nuoren polven uusille, elinkelpoisille käsityksille. Tällainen elinkelpoinen, elinkykyinen käsitys on valtion yliopiston täydellinen suomalaistaminen. Tuo käsitys on niin elinkelpoinen, että lopullinen askel sitä kohti on nyt kerta kaikkiaan otettava ja yliopisto sekä Teknillinen korkeakoulu täydellisesti suomalaistutettava. Se on koko Suomen suomalaisen kansan tunnussana tällä hetkellä.

Yliopiston suomalaistamista vastustavat ovat esittäneet kolme erilaista veruketta. Ensimmäinen on se, että vielä ei ole riittäviä kokeuksia siitä, kykeneekö vuoden 1923 yliopistolaki järjestämään kieliolet oikealle kannalle. Toisena verukkeena on viitattu eduskunnan puoluesuhteisiin ja sanottu, että on turhaa esittää eduskunnalle sellaisia vaatimuksia niin kauan, kun vasemmistolla ja ruotsalaisilla on niin voimakas asema kuin niillä on. Ja kolmantena verukkeena on ollut asian taloudellinen puoli. On sanottu, että yliopiston täydellinen suomalaistaminen tulee niin kalliiksi, että sen toteuttaminen on mahdottomuus. Kaikki nämä verukkeet on kuitenkin voitu kumota. Vuoden 1923 yliopistolaki on käytännössä osoittanut kelpaamattomaksi, se on vain kärjistänyt yliopiston kieliriitaa. Toiseksi on kansa totutettava ajattelemaan, että

sen elinkysymyksiä on pyrittävä ajamaan ajattelematta, mitkä ovat milläkin hetkellä eduskunnan puoluesuhteet. Kolmanneksi on kumottu väite, että yliopiston suomalaistaminen tulisi liian kalliiksi.

Puhuja selvitteli sitten, mitä yksityiset kansanedustajat ja puolueet sekä niiden eduskuntaryhmät ovat asiassa tehneet ja miten kaikki yritykset yliopiston suomalaistamiseksi ovat tähän saakka juosseet niekkaan. Myös hän selosti, mitä ylioppilaat ja heidän järjestönsä ovat tehneet, ja huomautti, että on väärin luulla, että ylioppilaiden mielenilmaukset olisivat vain intomielisiä huudahduksia, ne ovat harkittuja ja perusteltuja. Puhuja selitti sitten, että hallituksen uusi esitys ei aineellisesti muuta kuin kamppailun jatkumisen ja lopullisen tuloksen saavuttamisen vasta monien uusien, vuosia kestävien taistelujen jälkeen. Sen vuoksi sitä ei voi suomalainen hyväksyä.

Ratkaisu voidaan tehdä ainoastaan kertakaikkisella yliopiston täydellisellä suomalaistamisella. Voidaan väittää, että tämä sotii perustuslakia vastaan. Mutta niin ei ole.

Vain suomenkielisen sivistyksen turvaaminen voi taata tälle maalle ikuisen itsenäisyyden ja vapauden ja sen mukana myös elin- ja kehitysmahdollisuudet ruotsinkieliselle sivistykselle. Niin siis tehdään suuri palvelus myös ruotsinkieliselle kansanosalle.

Me valmistumme kohta viettämään suuria kansallisia muistojuhlia. Me uskomme, että eduskunta juhlii näitä suuria muistoja parhaiten antamalla Aleksis Kiven päiväksi Suomelle täydellisesti suomalaisen valtion yliopiston.

Puhuja esitti sitten kokouksen hyväksyttäväksi seuraavat ponnet: "Tampereen seutukunnan suomalaisuutta harrastavien kansalaisten kokous.

1) toteaa tyydytyksellä, että eri puolilla maata jo on yliopiston suomalaistamisvaatimuksen merkeissä kokoonnuttu ja kansan toivomus julkaistu: yliopisto suomenkieliseksi ja suomenmieliseksi.

2) Kokouksen osanottajat ovat sitä mieltä, että yliopistokysymys on vain osa ajankohtaisesta suomalaistamistoiminnasta, johon m.m. kuului hallitusmuodon 14 §:n muuttaminen, ruotsin kielen aseman tarkistaminen

oppikoulujen opetusohjelmassa ja suomalaisen ammattisanaston luominen ja käytäntöön ottaminen. Mutta yliopistokysymys on nyt ratkaisukohdassaan ja tärkein.

3) Yliopistokysymystä on nyt enää turha tutkia, nyt on tehtävä päätös. Kansallinen yliopisto on luotava Suomen kansaa tyydyttävästi maan onneksi. Samoin on Teknillinen korkeakoulu muutettava puhtaasti suomalaiseksi. Jo olevat eduskunta-aloitteet kelpaavat pohjaksi".

Kokous otti innokkain suosioneitoja vastaan alustuksen ja parin puheenvuoron jälkeen, jotka korostivat samaa asiaa, kokous yksimielisesti hyväksyi esitetyt ponnet. Kun kokous vielä oli päättänyt, että tästä kokouksesta ja ponsista kokouksen toimihenkilöitten välityksellä saatetaan tieto eduskunnan puhemiehelle, suomalaisten puolueitten eduskuntaryhmille, suomalaisten professorein kokoukselle, suomalaisten osakuntien kuraattoreille ja Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunnalle, julistettiin kokous päättyneeksi.

Kokouksen puolesta:

J. Hietala

Karl. Teasly

Armas Taitinen

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä,

H e l s i n k i .

Suomen Liiketyöntekijäin Liiton Jyväskylän osaston N:43:n 25/10-34
koollekutsuma yleinen liikeapulaisten vastalausekokous liikeapulaislain-
huonontamisen johdosta, päätti yksimielisesti hyväksyä seuraavan julki-
lausuman ja saattaa se maan työväen sanomalehdissä julkaistavaksi ja So-
sialidemokraattisen eduskuntaryhmän tietoon:

Sen johdosta, että eduskunnassa on käsiteltävänä neljä ehdotusta, joiden tarkoituksena on useissa kohdin muuttaa voimassa olevaa liikeapulaislakia myymälä-, konttori- ja varastotyöntekijäin vahingoksi, lausuu Jyväskylässä lokakuun 25 päivänä pidetty yleinen liikealan työntekijäin kokous mielipiteenään seuraavaa:

1. Koska ei ole pidettävä terveen kehityksen mukaisena sitä, että nykyisessä liikeapulaislaissa osittain turvattua liikealan työntekijäin asemaa pyritään huonontamaan, lausuu kokous tällaisten pyrkimysten johdosta vastalauseensa ja toivoo eduskunnan enemmistön hylkäävän taantumukselliset pyrkimykset.
2. Kokous lausuu vakavana käsityksenään, että liikealan työntekijäin jo nytkin liian pitkäksi muodostuvaa säännöllistä työaikaa ei ole enää pidennettävä, mihin aukioloajan muuttaminen ja lisätty juhlapäivätyö tulisi johtamaan, jos eduskunnan enemmistön toisessa käsittelyssä hyväksymä laki ehdotus tulee voimaan.
3. Samalla kokous vaatii, että liikealan työntekijöille on maksettava ylityökorvaus, kuten muillekin palkkatyöntekijöille lain mukaan maksetaan.
4. Nuorten työntekijäin ikärajan alentamista 15 vuoteen ei kokous myöskään voi hyväksyä, vaan asettuu nykyisen lain mukaisesti 16 vuoden kannalle, koska jo nytkin ilmenee paljon epäkohtia nuoren työvoiman käyttöön nähden.
5. Kokous vastustaa yleistä lomaoikeuden vähentämistä ja kauppa-
liikkeiden varasto- ja kuljetustyöntekijäin erottamista pitempään lomaan oikeutettujen joukosta.
6. Yhtyen Suomen Liiketyöntekijäin Liiton 7. edustajakokouksen liikeapulaislain muuttamishankkeiden johdosta tekemään päätökseen, vaatii kokous, että liikeapulaislakiin tentäisiin myöskin muutoksia työntekijäin eduksi eikä ottamalla yksipuolisesti huomioon työnantajien pyrkimykset.

Kokous lausuu tunnustuksen Suomen Sosialidemokraattiselle eduskuntaryhmälle, joka on kiitettävällä tavalla eduskunnassa puolustanut liiketyöntekijäin oikeuksia ja toivoo, että ryhmä tekee kaiken voitavansa estääkseen vahingollisten esitysten laiksi tulemisen. Samalla kokous toteaa, että maan porvarilliset puolueet aivan harvoja yksilöitä lukuunottamatta, eivät voi enää nauttia Suomen Liiketyöntekijäin luottamusta, koska ne liiketyöntekijöiltä valtiollisissa vaaleissa saamastaan huomattavasta kannatuksesta huolimatta ajavat eduskunnassa yksinomaan työnantajien pyrkimyksiä liikealan työntekijäin työolojen huonontamiseksi.

Jyväskylässä 25 päivänä lokakuuta 1934.

Suomen Liiketyöntekijäin

Liiton Jyväskylän osasto N:o 43

Lauri Lahti
puheenjohtaja

Veikko Hämäläinen
sihteeri

- 2. XI, 1934

Sosialidemokraattisen Puolueen puolue toimikunnalle.

Helsinki.

Rovaniemellä pidetyssä suuressa kansan kokouksessa, O/Y Kansan-
talolla tk,n, 28 p:vä, keskusteltiin m,m, Yliopistokysymyksestä eri-
koisesti ja kielikysymyksestä yleensä, ja päättivät läsnä olleet noin
500 henkilöä, äänestyksen jälkeen lähettää tämän toivomuksen Teille:

1:si Että Te koettaisitte paremmin kuin tähän asti, vaikuttaa kaikissa ti-
lanteissa missä edustuksenne sitä vaatii, siihen suuntaan että me -
saamme puhtaasti suomalaisen yliopiston, sekä kaikki muutkin oikeu-
det kielellemme.

2:si. Tämä senjohdosta, koska olemme useamman kuin kerran ^{huomanneet} sen tosiasi-
an, että Te tai suurin osa Teistä, menee n,s, "lehmäkauppoihin"
ruotsinkielistemme kanssa, vaikka Teidän pitäisi käsittää, että suurin
osa valitsijoistanne on puhtaasti Suomalaisia, ja eivät näin ollen voi
olla samaa mieltä kanssanne, tässä meille suurimerkityksellisessä asi-
assa.

3:si. Samalla kuin toivomme, että tämä saatetaan kaikkien edustajiem-
me tiedoksi, huomautamme, ettei toimintanne tässä asiassa aikaisemmil-
lakaan asteilla ole lainkaan tyydyttänyt valitsijoitanne, vaan ovat ne
päinvastoin suuresti katkeroituneet edesottamuksistanne tässä kysymyk-
sessä josta ei millään muulla tavalla tulla selviytymää (loppujenkaan
lopuksi) kuin täysillä oikeuksilla Suomalaisille.

Rovaniemellä lokakuun 28 p:vä, 1934.

J. Stenlund.

Kokouksen puheenjohtaja.

O. Ala.

Kokouksensihteeri.

Eduskuntaryhmille.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton ylimääräisessä kokouksessa, joka pidettiin Helsingissä, t.k. 11 päivänä, valittiin allekirjoittaneet esittämään eduskuntaryhmille kokouksen lähes 200 osanottajan mielipide siipikarjatalousneuvonnan nykyisestä asemasta. Kokouksen osanottajien mielipiteenä esitämme täten kunnioittavimmin seuraavaa:

Siipikarjanhoito on viimeisten 5-6 vuoden kuluessa suuresti edistynyt ja yleistynyt maassamme. Kanamunien tuonti on loppunut ja olemme kehittyneet vientimaaksi. Entisten torppariseutujen pientiloilla osataan kanoillakin hankkia pieniä tulonlisä. Kanatalous onkin ollut monella tilalla ratkaiseva tekijä siihen, että velkojen koroista ja kuoletuksista on vaikeana aikana selviydytty. Kanatalous on antanut työtä noin 25-35 tuhannelle asukkaalle ja vähentänyt siten työttömyyttä. Se on suorastaan lisännyt vähävaraisten toimeentulomahdollisuuksia ja veronmaksukykyä. - Kanatalous on siis antanut erittäin arvokasta taloudellista ja sosiaalista tukea kansallemme ja erittäinkin sen vähävaraiselle osalle.

Tämän tuloksen saavuttaminen ilman valtion tukea olisi ehkä ollut mahdotonta. Vientipalkkion maksaminen on sen tehnyt mahdolliseksi.

Vientipalkkion maksaminen on aiheuttanut valtiolle suuria rahamenoja, mutta varman voitaneen pitää, että se on vähentänyt vastaavasti työttömyys- y.m. avustuksia, joten palkkioverot ovat tulleet tehokkaasti ja hyödyllisesti käytetyiksi.

Kehittyneisyydestään huolimatta on siipikarjanhoidollamme eräitä heikkouksia, vakaviakin, jotka ilmenevät erikoisesti markkinaal- lisesti vaikeina aikoina, sellaisina, jollainen on nykyisin vallalla.

Edellä viitattiin jo siihen, että siipikarjatalous, erikoisesti kanatalous on viimeisten vuosien aikana saanut aivan toisen merkityksen kuin mikä sillä oli ennen. Vuonna 1925 oli maassamme vain 1,2 milj. kanaa, vuonna 1933 jo yli 3 miljoonaa. Kanoja on tänä aikana ryhtynyt hoitamaan moni sellainen, jolle tämä tuotannonala on ollut kokonaan tuntematon. Alkuvaikeuksiin on ollut vaikea saada ammattihenkilöitten ohjausta. Tällaisen tilanteen vallitessa on tullut virheitä sekä kanalarakennukseen, eläimiin että myös hoitoon ja ruokintaan nähden, samoin tuotteiden kauppaan.

Tärkeätä olisi ollut ryhtyä ripeästi korjaamaan esiintyviä puutteita. Alan neuvontatyö on kumminkin ollut niin vähäistä, että se ei ole riittänyt läheskään ohjaamaan kasvanutta siipikarjataloutta eikä antamaan sille suuntaa. Samanaikaisesti kun kanojen lukumäärä, munien vienti ja vientipalkkiomääräraha on kasvanut, on neuvontatyöhön varattu määräraha pienentynyt.

Siipikarjataloutemme edustaa kirjainpitotulosten mukaan nykyisin jo yli 5 % maataloutemme kokonaistuotannosta. Lisäksi siipikarjaa hoidetaan paljon asuntotiloilla, niin pienillä tiloilla, ettei niillä pidetä varsinaista maatalouskirjanpitoa eikä tarvita muuta neuvontatyötä kuin siipikarjanhoidon ja mahdollisesti puutarhahoidon neuvontaa. Pellervo-Seuran suorittaman tutkimuksen mukaan onkin 2/3 kanaloistamme varsinaisilla pientiloilla tai tilattomalla väestöllä.

Tästä huolimatta ei siipikarjanhoidon neuvontatyö saa valtion avustusta läheskään 5 % maatalousneuvontaan käytettävistä valtion varoista. Ensi vuodeksi on siipikarjan ja mehiläishoidon edistämiseen ehdotettu 400,000 mk, mikä on 1,3 % koko maatalousneuvontaan ehdotetusta määrärahasta. Tästä on Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton osuus Smk. 281,000:-, eli sama määrä kuin kuluvana vuotenakin.

Tätä määrärahaa ei Suomen Siipikarjanhoitajain Liitto voi kumminkaan käyttää kokonaan neuvontatyöhön. Liitto omistaa Siipikarjanhoitokoulun, joka on nousukonjunktuurien aikana rakennettuna tullut niin

kalliiksi, että koulun saama valtioapu, ehdotettu 18,000 markan lisäys huomioonotettuna, ei riitä kokonaan peittämään koulun menoja, koska valtion lainojen korot ja kuoletukset jo nousevat esim. ensi vuonna Smk:aan 62,500:-, tehden ne yli 50 % koululle ehdotetusta valtionavusta. Liiton määrärahasta onkin ensi vuonna yli 20.000 mk käytettävä koulun ylläpitoon ja keetoimintaan koulun kokeilu- ja harjottelukanalassa.

Munintatarkastusaseman toiminnan tukemiseksi ei Liitto saa valtioapua ollenkaan, huolimatta siitä, että karjantarkastusyhdistyksille myönnetään vuosittain n. 300,000 mk ja että sikatalouskoeasema on kokonaan valtion ylläpitämä. Munintatarkastusasema vastaa näitä toimintamuotoja.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liitto joutuu siis käyttämään varojaan sellaisiinkin tarkoituksiin, joihin muut vastaavat järjestöt eivät ole velvollisia, ensi vuonna yhteensä yli 60,000 mk. Tämä heikentää neuvontatyötä vastaavasti.

Kananmunien viennin arvo vuonna 1933 oli 132 miljoonaa markkaa. Kotimaassa kulutettiin munia noin 100 miljoonan markan arvosta. Maataloustuotteiden viennissä on kananmunilla toinen sija. Siipikarjatalous edustaa siis niin suuria arvoja, että on valtion edun mukaista niistä tarkoin huolehtia. Valtioapuja määrättäessä ei ole kumminkaan otettu huomioon sitä, että kanojen lukumäärä ja neuvonnan tärvy on vuodesta 1930 lähtien lähes kaksinkertaistunut, mutta Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton valtioapu samanaikaisesti pienentynyt 20 %. Toivottavaa onkin, että Eduskunta myöntää Suomen Siipikarjanhoitajain Liitolle sen anoman valtioavun Smk. 500,000:-, mikä olisi 2,2 % maatalousneuvontaan ehdotetusta määrärahasta, eli että Eduskunta korottaa siipikarjan- ja mehiläishoidon neuvontatyön tukemiseen ehdotettua 400,000 markan määrärahaa 200,000 markalla.

Että meillä tosiaanakin on siipikarjatalouden neuvontatyötä luettu suhteellisen heikosti, sitä kuvaa ehkä parhaiten se, että Eestissä, jossa on kanoja 1 miljoona, on vastaavalla järjestöllä palveluksessaan kuusi konsulenttia, Suomen Siipikarjanhoitajain Liitolla kolme konsulenttia ja maassa noin kolme miljoonaa kanaa.

Helsingissä, marraskuun 15 p:nä 1934.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton ylimääräisen kokouksen
valtuuttamina:

E. A. Viitola
Maanviljelijä, Pälkäne

H. Wirta
Pienviljelijä, Vihti

J. K. Järvelin
Maanviljelijä, Karuna

E. J. Toivonen
S.S. Liiton sihteeri

Ote:

Pöytäkirja tehty Paasilahden Kie-
kuun Työväen Yhdistyksen aloittees-
ta kutsutussa kunnallisasiam
neuvottelu kokouksessa Kiekuun
Työväen talolla 2/9.34.

Saapuvilla oli 34 henkilöä

18

Kokous katsottiin päätösvaltaiseksi; puheenjohta-
jaksi valittiin Otto Niissinen sihteeriksi Erno Lopaanus.

Lomake } N:o 401
Blankett }

Posti- ja lennätinlaitos — Post- och telegrafverket

Mistä*)

Från*)

TURKU 409 19/16 16/9 15 54

Virkamultistutuksla

Tjänsteanmärkningar

Sähkösanoma — Telegram

SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN

EDUSKUNTARYHMÄ

HELSINKI

Vastaanotettu — Emottaget

16 19 193 kl. 16.36 m.

Joht.
ledn.

N:o

12/409

*) Numerot lähetyspaikan nimen jälkeen merkitsevät: 1) sähkösanoman numeroa, 2) sanalukua, 3), 4) ja 5) sähkösanoman sisällyttöpäivää, -tuntia ja -minuuttia.

*) Siffrorna efter avsändningsorten betyda: 1) telegrammens nummer, 2) ordantal, 3), 4) och 5) inlämningsdatum, -timme och -minut.

ELLETTE EDUSTA TINKIMÄTÖNTÄ SUOMALAI SUUSKANTAA MYÖSKIN

YLIOPISTON SUOMALAI STAMISKYSYMYKSESSÄ OLEETE • PETTÄNEET

VALITSIJANNE

KANSALAI SKOKOUS TURUSSA +

Ote:

Pöytäkirja tehty Paasilahden Kie-
kuun Työväen Yhdistyksen aloitteen-
ta kutsutussa kunnallisasiain
neuvottelu kokouksessa Kiekuun
Työväen talolla 2/9.34.

Saapuvilla oli 34 henkilöä

1 §

Kokous katsottiin päätösvaltaiseksi; puheenjohta-
jaksi valittiin Otto Nissinen sihteeriksi Frau Loppaannus.

6 §

Kiekuun Työväen Yhdistyksen toimista kutsuttu kokous kun
taa käsittevä sos dem Työväen neuvottelu kokous lausuen
käsitteksenään suosittelemalla alaisesta talousneuvosto
kytymyksestä että Sos Dem eduskunta ryhmään olisi
käytettävissä olevin keinoin esitettävä eduskunnassa mai-
nitun neuvoston asettaminen, jopa sittenkin jos kytymy-
sryhmä ei keuhutettaisiin hallituspula. Tällä kokouk-
sen mielestä ei nykyinen hallitus ansaitse Työväen luot-
tamusta. Tämä päätös päätettiin puolitöimikunnan väli-
tyksellä saatua eduskunta ryhmämme tietoon

7 §

Pöytäkirja luettu ja hyväksytty. Kokouksen puolesta
vakundeeksi

Otto Nissinen
Frau Loppaannus

Otteen oikeaksi todistaa Kiekuussa 20/9.34.

Frau Loppaannus
Sihtööri

Helsinki 6/11 34

Arvoisalle Herra sihteerille.

Kuulemuse mukaan pitäisi edes-
kunnassa tulla esille toimenpide kes-
kustelut joille valtion viroista naut-
tivat estetään sivuansioista.

Pyydetään samassa yhteydessä
kääntämään huomios talou-
s mies oloihin. Helsingissä m. m.
hakee avonaista talousmiehen töitä
noin 200-300 hakijaa isoin osa ha-
kijoista työttämiä. Tilti on yli-
veto valtion tulaja nauttivilla po-
tuseilla joita sanotussa tehtävässä
on satoja. On esimerkiksi, että
poliisi on talousmies ja vaimonsa
raitio tie konduktööri ja perhe lap-
setoin.

Ylläolevan toivomuksen tähet-
tää osa talousmieskurssilaisia.
joitten koulu alkoi 24/10 ja päättyy
14/11 34.

kiinnittää

Sos-Dem Eduskuntaryhmälle.

Helsinki.

Arvoisat Toverit.

Oheisena lähetämme lehtiselostuksen, jonka tarkoituksena on kiinnittää huomiotanne siinä mainittuihin asioihin. Kun mainitut verotus asiat ovat suurena määräjänä nykyisessä tilanteessa olisi erittäin suotavaa, että Sos-Dem eduskuntaryhmä ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin asteittain nouse-

Helsingissä lokakuun 11 päivänä 1934.

Sosialidemokraattiselle Eduskuntaryhmälle.

Allekirjoittanut yhdistys on käsitellyt hallituksen Eduskunnalle jättämää esitystä henkilöautoveron korottamisesta. Samalla se on käsitellyt muitakin autoilijoita koskevia, heidän toimeentuloaan vaikeuttavia kysymyksiä ja tahtoo yhdistyksemme näiden johdosta esittää arv. eduskuntaryhmälle seuraavaa:

Helsingissä y.m. suurissa liikekeskuksissa toimii suuri joukko vuokra-autoilijoita, joiden toimeentulo jo useiden vuosien ajan on ollut miltei mahdotonta huolimatta siitä että tekevät hyvinkin pitkiä työpäiviä. Kun ansiomahdollisuudet eivät ole parantuneet, niin jos nyt heidän autojensa veroa lisättäisiin siitä mitä se nykyisin jo on, muodostuisi siitä vuokra-autoilijoille ylivoimainen liikarastus. Sen vuoksi yhdistyksemme toivookin että arv. eduskuntaryhmä asettuisi vastustamaan henkilöautoveron korottamista.

Samalla yhdistyksemme toivoo, että arv. ryhmämme ottaisi harkittavakseen esityksen tekemisen bensiinin, autorenkaiden ja autotarvikkeiden tullien alentamisesta. Perustelemme tätä toivomustamme sillä, että esim. bensiinitulli (2 mk. kilolta) on liian korkea verrattuna muihin välttämättömyystarvikkeihin. Ammattimaista autoliikennettä harjoittava autoilijakunta on suuresti joutunut kärsimään juuri korkean bensiinitullin takia. Kuten tunnettua, on pula-aika painanut autollakuljetusmaksut sekä henkilöettä kuormakuljetuksessa niin alhaisiksi, että useissa tapauksissa menee bensiini-, autorenkas- ja autotarviketullimaksuihin noin kolmannes bruttoansiosta. Kun lisäksi lasketaan pois mainittujen tarpeiden varsinai-

nen tavarahinta, ei bruttotuloista jää autoilijan omaa toimeentuloa varten juuri mitään. Tästä sitten johtuukin että ammattimaista autoliikennettä harjoittava autoilijakunta on velkaantunut sekä on myöskin pakoitettu yhäkin työpäivää pidentämällä hankkimaan välttämättömän toimeentulonsa.

Yllä mainitun lisäksi autotarvikkeiden liian korkea tulli ei nähdäksemme ole kansantaloudellisestikaan edullista, päinvastoin, sillä kun autotarvikkeiden tulli on liian korkea, jää nykyisin huomattava määrä käyttökelpoisia autoja käyttämättä yksinomaan sen vuoksi että niiden kunnostaminen ei kannata, koska siihen tarvittavien osien uusiminen tulee liian kalliiksi. Sen sijaan katsoo yhdistyksemme kansantaloudellisesti edulliseksi korottaa ylellisyyskäyttöön hankittavien suurten ja kallishintaisten autojen tullia, koska mainitut autot maasta ulosmaksetun kalliin hintansa sekä suuren käyttökulutuksensa takia eivät ole kansantaloudellisesti edullisia.

Kaiken edellä sanotun nojalla esitämmekin täten arv. eduskuntaryhmälle

että eduskuntaryhmämme asettaisi vastustamaan hallituksen esitystä henkilöautoveron korottamisesta ja

että eduskuntaryhmämme ottaisi harkittavakseen esityksen tekemisen bensiinin, autorenkaiden ja autotarvikkeiden tullin alentamisesta.

Kunnioittaen

Helsingin Automiesyhdistys r.y.

P. Saarinen

Puheenjohtaja.

Uuno Lyytinen

Sihteeri.

Arvoisat Toverit.

Oheisena lähetämme lehtiselostuksen, jonka tarkoituksena on kiinnittää huomiotanne siinä mainittuihin asioihin. Kun mainitut verotus asiat ovat suurena määräjänä nykyisessä tilanteessa olisi erittäin suotavaa, että Sos-Dem eduskuntaryhmä ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin asteittain nousevan kunnallisverotuksen aikaansaamiseksi, sillä kysymys on jo v. 1923 jätetty pikaisia toimenpiteitä varten puolueellemme.

Toveritudella
Jyväskylän pitäjän Sos-dem
Kunnallispuoluekunta

Ville Lehtonen .

Onni Riutta.

Puheenjohtaja.

Sihteeri.

TYÖN

Julkilausuma verolakien pikaisen uusimisen välttämättömyydestä

J. KYLÄN PIT. SOS-DEM. KUNNALLISJÄRJESTÖN EILINEN KOKOUS TAHDENTAA PIKAISTEN LAINMUUTOSTEN OLEVAN TARPEEN VEROTUKSEN SAAMISEKSI OIKEUDENMUKAISEKSI.

Jyväskylän pitäjän sos-dem. kunnallisjärjestön kokouksessa eilen oli keskusteltavana tyväestöön nykyisin epäoikeutetun raskaana kohdistuva verotus. Kokouksessa todettiin, että jo 3,000 mk tuloista joutuu verotetuksi, vaikka tämä summa ei riitä edes puutteellisestikaan välttämättömään toimeentuloonkaan. Kun useilla tehdastyöläisilläkin on huollettavana perheensä, josta huolehtimaan velvoittavat jo yleiset inhimillisyyssyytkin, käy kohtuuttoman raskaaksi ja ylivoimaiseksi pienistä palkoista maksaa sellaisia veroja, johon nykyiset verolait velvoittavat. Sen vuoksi kokous huolestuneen vakavana asiasta keskusteltuaan, lausuu seuraavaa:

Jyväskylän pitäjän työväentalossa 14 p:nä lokakuuta 1934 pidetty sos-dem. kunnallisjärjestön kokous, jossa oli saapuvilla 7 yhdistyksen edustajat sekä 36 kunnallisissa luottamustehtävissä olevaa työväestön edustajaa, sekä lukuisa

joukko muita järjestöihin kuuluvia jäseniä, lausuu käsityksensä, että nykyinen oimassaoleva verotuslaki olisi eduskuntateitse saatava pikaisesti muuttumaan niin, että vähäveraisia ei verotettaisi sellaisista nykyisen verolain mukaisista tuloista, joista alin raja ei riitä edes vaatimattomimpaankaan toimeentuloon. Sen vuoksi tämä koko kuntaa käsittelevä järjestyneen työväestön kokous toivoo, että verotuslakiin tehtäisiin pikaisesti sellainen muutos, että verotus toimitettaisiin asteittain nousevana, kunkin veroitettavan maksukyvyn mukaan. Ja että omaisuusverotus otettaisiin myöskin tämän yhteydessä huomioon.

Myöskin vanhuus-, työkyvyttömyys- ja sairausvakuutuksen voimaansaattamista aivan ensi tilassa pitää kokous välttämättömänä.

Tämän lausunnan kokous päätti lähettää sos-dem. puoluetoimikunnalle ja sos-dem. eduskuntaryhmälle.

Eduskuntaryhmille.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton ylimääräisessä kokouksessa, joka pidettiin Helsingissä, t.k. 11 päivänä, valittiin allekirjoittaneet esittämään eduskuntaryhmille kokouksen lähes 200 osanottajan mielipide siipikarjatalousneuvonnan nykyisestä asemasta. Kokouksen osanottajien mielipiteenä esitämme täten kunnioittavimmin seursavaa:

Siipikarjanhoito on viimeisten 5-6 vuoden kuluessa suuresti edistynyt ja yleistynyt maassamme. Kananmunien tuonti on loppunut ja olemme kehittyneet vientimäiseksi. Entisten torppariseutujen pientiloilla osataan kanoillakin hankkia pieniä tulonlisäyksiä. Kanatalous onkin ollut monella tilalla ratkaiseva tekijä siihen, että velkojen korkoista ja kuoletuksista on vaikeana aikana selviydytty. Kanatalous on antanut työtä noin 25-35 tuhannelle asukkaalle ja vähentänyt siten työttömyyttä. Se on suorastaan lisännyt vähävaraisten toimeentulomahdollisuuksia ja veronmaksukykyä. - Kanatalous on siis antanut erittäin arvokasta taloudellista ja sosiaalista tukea kansallemme ja erittäinkin sen vähävaraiselle osalle.

Tämän tuloksen saavuttaminen ilman valtion tukea olisi ehkä ollut mahdotonta. Vientipalkkion maksaminen on sen tehnyt mahdolliseksi.

Vientipalkkion maksaminen on aiheuttanut valtiolle suuria rahamenoja, mutta varman voitteen pitää, että se on vähentänyt vastaavasti työttömyys- y.m. avustuksia, joten palkkioverat ovat tulleet tehokkaasti ja hyödyllisesti käytetyiksi.

Kehittyneisyydestään huolimatta on siipikarjanhoidollamme eräitä heikkouksia, vakaviakin, jotka ilmenevät erikoisesti markkinallisesti vaikeina aikoina, sellaisina, jollainen on nykyisin vallalla.

Edellä viitattiin jo siihen, että siipikarjatalous, erikoisesti kanatalous on viimeisten vuosien aikana saanut aivan toisen merkityksen kuin mikä sillä oli ennen. Vuonna 1925 oli maassamme vain 1,2 milj. kanaa, vuonna 1933 jo yli 3 miljoonaa. Kanoja on tänä aikana ryhtynyt hoitamaan moni sellainen, jolle tämä tuotannonala on ollut kokonaan tuntematon. Alkuvuoksuun on ollut vaikea saada ammattihenkilöitten ohjausta. Tällaisen tilanteen vallitessa on tullut virheitä sekä kanalarakennukseen, eläimiin että myös hoitoon ja ruokintaan nähden, samoin tuotteiden kauppaan.

Tärkeätä olisi ollut ryhtyä ripeästi korjaamaan esiintyviä puutteita. Alan neuvontatyö on kumminkin ollut niin vähäistä, että se ei ole riittänyt läheskään ohjaamaan kasvanutta siipikarjataloutta eikä antamaan sille suuntaa. Samanaikaisesti kun kanojen lukumäärä, munien vienti ja vientipalkkiomääräraha on kasvanut, on neuvontatyöhön varattu määräraha pienentynyt.

Siipikarjataloutemme edustaa kirjainpitotulosten mukaan nykyisin jo yli 5 % maataloutemme kokonaistuotannosta. Lisäksi siipikarjaa hoidetaan paljon asuntotiloilla, niin pienillä tiloilla, ettei niillä pidetä varsinaista maatalouskirjanpitoa eikä tarvita muuta neuvontatyötä kuin siipikarjanhoidon ja mahdollisesti puutarhanhoidon neuvontaa. Pellervo-Seuran suorittaman tutkimuksen mukaan onkin 2/3 kanaloistamme varsinaisilla pientiloilla tai tilattomalla väestöllä.

Tästä huolimatta ei siipikarjanhoidon neuvontatyö saa valtion avustusta läheskään 5 % maatalousneuvontaan käytettävistä valtion varoista. Ensi vuodeksi on siipikarjan ja mehiläishoidon edistämiseen ehdotettu 400,000 mk, mikä on 1,3 % koko maatalousneuvontaan ehdotetusta määrärahasta. Tästä on Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton osuus 3mk. 281,000:-, eli sama määrä kuin kuluvana vuotenakin.

Tätä määrärahaa ei Suomen Siipikarjanhoitajain Liitto voi kumminkaan käyttää kokonaan neuvontatyöhön. Liitto omistaa Siipikarjanhoitokoulun, joka on nousukonjunktuurien aikana rakennettuna tullut niin

kalliiksi, että koulun saama valtioapu, ehdotettu 18,000 markan lisäys huomioonotettuna, ei riitä kokonaan peittämään koulun menoja, koska valtion lainojen korot ja kuoletukset jo nousevat esim. ensi vuonna Smk:een 62,500:-, tehden ne yli 50 % koululle ehdotetusta valtionavusta. Liiton määrärahasta onkin ensi vuonna yli 20.000 mk käytettävä koulun ylläpitoon ja keetoimintaan koulun kokeilu- ja harjottelukanalassa.

Munintatarkastusaseman toiminnan tukemiseksi ei Liitto saa valtiopua ollenkaan, huolimatta siitä, että karjantarkastusyhdistyksille myönnetään vuosittain n. 300,000 mk ja että sikatalouskoeasema on kokonaan valtion ylläpitämä. Munintatarkastusasema vastaa näitä toimintamuotoja.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liitto joutuu siis käyttämään varojaan sellaisiinkin tarkoituksiin, joihin muut vastaavat järjestöt eivät ole velvollisia, ensi vuonna yhteensä yli 60,000 mk. Tämä heikentää neuvontatyötä vastaavasti.

Kananmunien viennin arvo vuonna 1933 oli 132 miljoonaa markkaa. Kotimaassa kulutettiin munia noin 100 miljoonan markan arvosta. Maataloustuotteiden viennissä on kananmunilla toinen sija. Siipikarjatalous edustaa siis niin suuria arvoja, että on valtion edun mukaista niistä tarkoin huolehtia. Valtioapuja määrättäessä ei ole kumminkaan otettu huomioon sitä, että kanojen lukumäärä ja neuvonnan tärvy on vuodesta 1930 lähtien lähes kaksinkertaistunut, mutta Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton valtioapu samanaikaisesti pienentynyt 20 %. Toivottavaa onkin, että Eduskunta myöntää Suomen Siipikarjanhoitajain Liitolle sen anomaa valtioavun Smk. 500,000:-, mikä olisi 2,2 % maatalousneuvontaan ehdotetusta määrärahasta, eli että Eduskunta korottaa siipikarjan- ja mehiläishoidon neuvontatyön tukemiseen ehdotettua 400,000 markan määrärahaa 200,000 markalla.

Että meillä tosiaankin on siipikarjatalouden neuvontatyötä tuettu suhteellisen heikosti, sitä kuvaa ehkä parhaiten se, että Eestissä, jossa on kanoja 1 miljoona, on vastaavalla järjestöllä palveluksessaan kuusi konsulenttia, Suomen Siipikarjanhoitajain Liitolla kolme konsulenttia ja maassa noin kolme miljoonaa kanaa.

Helsingissä, marraskuun 15 p:nä 1934.

Suomen Siipikarjanhoitajain Liiton ylimääräisen kokouksen
valtuuttamina:

Erikki Viitola

Maanviljelijä, Pälkäne

H. Virta

Pienviljelijä, Vihti

J. K. Järvelin

Maanviljelijä, Karkana

E. J. Toivonen

S.S. Liiton sihteeri.

S O S I A L I D E M O K R A A T T I S E N

P U O L U E E N

E D U S K U N T A R Y H M Ä L L E

Asiantuntevien ammattimiesten keskuudessa samoin kuin laajemmissakin piireissä on koko itsenäisyytemme ajan kiinnitetty erikoista huomiota valtion rakennustoiminnan vanhentuneeseen järjestykseen ja siitä johtuneisiin moniin epäkohtiin. Ensiksikin on ihmettelyä herättänyt se seikka, ettei vieläkään ole aikaansaatu ajan vaatimia uudistuksia valtion suurliikettä hoitavaan virastoelimeen, jona meillä on yleisten rakennusten ylihallitus ja jonka ohjesäännöt ja asetukset ovat niinkin kaukaisilta ajoilta kuin vuodelta 1865. Toiseksi on tämä ylihallitus osoittautunut monessa suhteessa verrattain ankaran arvostelun saaneeksi laitokseksi sekä kansantaloudelliselta että virastohoidolliselta ja ammattitaidolliselta kannalta katsottuna.

Kysymyksessä olevan ylihallituksen uudistamisesta ja valtion rakennustoiminnan järjestämisestä ajan vaatimalle kannalle on kyllä jo aikaisemmin tehty aloitteita, mutta ne ovat saaneet raueta mukautusta suuremmiksi kasvavien kustannusten tähden. Samoin näkyy täälläkin hetkellä eduskuntapiireissä suhtaudutun vähemmän myönteisesti asian korjaamista tarkoittavaan hallituksen esitykseen, mikä on ensi kädessä ilmennyt valtionvarainvaliokunnan kannanotossa tulo- ja menoarvion 12. menoluokkaa käsiteltäessä.

Tämän johdosta tahtoo S U O M E N T E K N I K O T niminen rekisteröity yhdistys kääntyä eduskuntaryhmien puoleen ja kunnioittavimmin pyytää ARVOISIA KANSANEDUSTAJIA kiinnittämään kyseessä olevaan virastomuutosehdotukseen mahdollisimman suurta huomiota, kos-

ka koko maan edun ja erikseen valtion rakennustoiminnan tehtävien ja tarkoituksen mukaista olisi tehdä välttämättömät korjaukset siihen suuntaan, että nykyinen järjestelmä sellaisenaan ja ylläpidon virkamiehistö kokonaisuudessaan uudistettaisiin tarpeen vaatimalla tavalla. Aiheen tähän antaa juuri se seikka, että nykyisen ylläpidon toiminta on tuottanut valtion taloudelle melkoista vahinkoa, mikä tuntuvasti ylittää ne mahdolliset lisäkustannukset, joita tarvitaan viraston uudestijärjestelyyn, edellyttäen tietysti, että uuteen virastoon määrätään sellaiset virkailijat, jotka tähänastista paremmin tahtovat ja kykenevät hoitamaan asioita sellaisella tavalla, etteivät jokavuotiset, maalle taloudellista vahinkoa tuottavat rötökset enää pääsisi uusiutumaan.

Sitten mielessä, että kyseessä oleva virastouudistus vihdoinkin toteutuisi, rohkenemme kunnioittavimmin pyytää tarkoin harkitsemaan, eikö olisi tarkoituksenmukaisempaa ja taloudellisesti edullisempaa järjestää kunnollinen rakennushallitus vaikka entistä jonkun verran suuremmin virastomeren kuin ylläpitää nykyistä ylläpidosta, jonka, viimeaikaisten toimintatapojen seurauksena, tunnetaan taloudellista vahinkoa merkitsevästä ala-arvoisesta työstään ja siveellisessä suhteessa kaikkea muuta kuin kehuttavasta laittomuudesta ja rikollisuudesta, minkä todisteeksi tarvitsee vain vilkaista valtiontilintarkastajain kertomuksiin, joista mitä selvimmin nähdään, millä tavalla jo aikansa elänyt yleisten rakennusten ylläpito on kansan varoja käsitellyt ja valtion rakennustoimintaa hoitanut. Puuttumatta tässä yhteydessä laajempaan aineistoon liitämme tähän otteita noista valtiontilintarkastajain vuosikertomuksista, mitkä vähällä vaivalla antavat tarpeeksi selvän kuvan esittämämme asian oikeudellisuudesta. Lisäksi seuraa viimeisen liitteenä vielä eräs Helsingin kaupungin raastuvanoikeuden pöytäkirjanote, jossa käsitellyt syytteet ikäänkuin täydentävät valtiontilintarkastajain lausuntoja.

Helsinki, marraskuun 14 päivänä 1934.

SUOMEN TEKNIKOT r. y.

Siht. J. K. K.

LIITE I.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1923. Siv. 31.

- - - - - Niinpä Haminan kasarmialueella vuonna 1923 suoritettut työt epäonnistuivat täydellisesti. Lisäksi puolustusministeriö on tehnyt erittäin painavia muistutuksia vuosina 1921 ja 1922 yleisten rakennusten ylläpidon toimista suoritettujen Vanhankaupungin ja Forsbyn vartiotupien korjauksia ja Mikkelin garnisonin vesijohtotöitä ja kahden Lappeenrannassa olevan upseerissuunnan kuntoonpanoa vastaan, koska nämä työt on suoritettu erinomaisen kalliisti tai virheellisesti tavalla. Viimeksi mainitut työt ovat aiheuttaneet laajahkoja tutkimuksia johtamatta kuitenkin lopulliseen selvyyteen. Vielä puolustusministeriö on tehnyt sen muistutuksen, että yleisten rakennusten ylläpidon teettämät työt kasarmirakennuksissa on suoritettu puolustuslaitokselle yleensä epäedulliseen aikaan. Sen sijaan että ne olisi tehty sinä aikana, jolloin joukko-osastot ovat olleet keskeisillä, ovat ne säännöllisesti jatkuneet myöhäiseen syksyyn, toisinaan niinkin pitkälle, että edellisen vuoden korjaustöitä ei ole voitu tarkastaa ennen seuraavan vuoden korjaustöiden alkamista. Ministeriö on valittanut, että se ei ole voinut kyllin tehokkaasti valvoa kysymyksessä olevien töiden edullisuutta, koska ministeriö pyynnöistä huolimatta ei ole saanut tarpeeksi tilityksiä, vaan on sen ollut pakko tyytyä ilmoituksiin käytetyistä rahamääristä. - - -

LIITE II.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1926. Siv. 52.

- - - - - Syyskuun alussa v. 1927 tuli ilmi, että Uudenmaan läänirakennuskonttorin eräs puhtaasekirjoittaja oli kavaltanut huomattavan summan valtion varoja. Vaikkakin kavallukset ovat saaneet alkunsa toimitettujen tutkimusten mukaan jo ennen vuotta 1927, eivät valtiontilintarkastajat katso tällä kertaa, kun asia on vielä oikeuden

10-10-1944

[The page contains several lines of handwritten notes in cursive script, which are mostly illegible due to blurring and orientation.]

LITTS III.

- - - - - Kesäkuussa v. 1920 sotaministeriä määräsi rakennettavaksi pysyväiset kasarmirakennukset Kiviniemeen. Työ annettiin yleisten rakennusten ylihallituksen suorittettavaksi. Seuravan lokakuun 1 p:nä valmistuivat kasarmirakennusten piirustukset ja kustannusarvio. Jälkeenpäin rakennussuunnitelmassa osittain muutettiin m.m. järjestämällä keskuslämmitys- ja voimalaitos. Rakennuskustannuksia varten oli myönnetty marraskuun 8 päivään 1921 yhteensä 8.737.275 markkaa, minkä lisäksi yleisten rakennusten ylihallitus silloin ilmoitti työn loppuunsaattamiseksi tarvittavan lisää mk. 1.514.756. Vuoden 1922 alkupuolella rakennussuunnitelmassa uudelleen muutettiin, vähentämällä m.m. sairalan rakennuskustannuksia 302.000 markalla ja erään kapitulanttirakennuksen kustannuksia 117.000 markalla. Rakennuskustannuksiin on käytetty kaikkiaan mk. 10.263.908. Rakennukset valmistuivat v. 1923.

Kasarmeihin on nykyisin majoitettu Savon prikaatin III pataljoona. Valtiontilintarkastajat ovat käyneet tarkastamassa tammikuun kauniilla kangasmaalla sijaitsevaa kasarmialuetta. Jo pintapuolinen tutustuminen osoittaa, että rakennukset eivät ainakaan ansaitse pysyvyyden nimeä. Niiden seinät ovat tehdyt kaksinkertaisista laudoista sahaajauho- ja turvepehkutäytteellä. Täyte on kuitenkin nähtävästi ollut kostea, sillä seinät ovat jo siellä täällä lahonneet ja monin paikoin pullistuneet ja rakoilleet. Rotat ovat saaneet tyyssijansa seinien välissä, samoin monenlaiset syöpelmäiset, joita on mahdotonta sieltä hävittää. Huoneet ovat vetoisia ja lämmitys on kallista, mutta kuitenkin opettavasti. Lämpöenergian asuinhuoneissa rinnan korkeudella on tavallisesti

ka koko maan edun ja erikseen valtion rakennustoiminnan tehtävien ja tarkoituksen mukaista olisi tehdä vähimmäistömmät korjaukset siihen suuntaan, että nykyinen järjestelmä sellaisenaan ja ylläpidon virkamiehistö kokonaisuudessaan uudistettaisiin tarpeen vaatimalla tavalla. Aiheen tähän antaa juuri se seikka, että nykyisen ylläpidon toiminta on tuottanut valtion taloudelle melkoista vahinkoa,

ollut 6°-7°, joskus 10° korkeampi kuin lattian rajassa, ulkoilman ollessa 6 a 7° nollan alapuolella.

Erikoisratkaisut eivät rajoitu tähän. Varsinkin on pataljoonan ainoa sairaala kelvoton. Siinä on 24 sairaasijaa, joista yläkerroksessa 19. Ainoat yläkertaan johtavat portaat ovat ahtaat ja sijaitsevat sopimattomasti keittiön eteläpuolella, joten yläkerroksessa olevilla sairailta ei ole mitään poistumismahdollisuutta, jos keittiössä syttyy tulipalo. Kenttäsairasalan tarvevarasto ei ole, ei myöskään lääkärin asuntoa eikä eristysosastoa. Niinpä on tulirokotuspäätöksen sattuessa sairas pitempi eristetty kylpyhuoneeseen. Sairaalaa ja pesutuvaa likavienä on johdettu sairaalan ja kasarmialueen väliseen suohon sairaalan lähele, josta lämpimillä illoilla leviää ilkeä hajua ympäristöön.

Miehistöön asuintuvissa on tilaa riittävästi, mutta kapitulanttiasunnot on liian vähän ja upseerien asunnot ovat ahtaat. Naimattomille upseereille on 1 huone, pataljoonankomentajalla 3 pientä huonetta ja keittiö.

Valjashuonetta ei kasarmeilla ole, vaan valjaat säilytetään erään rakennuksen ullakolla, joka talvella on kylmä ja kesällä aurinko lämmittää liian kuumaksi.

Puheenalaisten kasarmirakennukset ovat lyhyen ajan kuluessa siinä määrin rappeutuneet, että niiden korjaaminen tulisi kalliiksi ja kyseenalaista on, kannattaako siihen ollenkaan ryhtyä. Kun ainakin miehistön asuinrakennukset olisivat lähtövalmiudessa uusittavat, olisi syytä ottaa tutkittavaksi, miten tähän kasarmiryhmään suhteeseen on meneteltävä.

Siv. 56 - 57 - 58.

LÄÄKINRAKENNUSKONTTORIT.

Uudenmaan läänin lääninrakennuskonttorissa syyskuun 3 päivänä 1927 toimistussa tarkastuksessa havaittiin vajaus lääninkonttorin kassa-apulaisena toimineen henkilön hoitoissa varoissa, mikä vajaus

ka koko maan edun ja erikseen valtion rakennustoiminnan tehtävien ja tarkoituksen mukaista olisi tehdä välttämättömät korjaukset siihen suuntaan, että nykyinen järjestelmä sellaisenaan ja ylläpidon virkamiehistö kokonaisuudessaan uudistettaisiin tarpeen vaatimalla tavalla. Aiheen tähän antaa juuri se seikka, että nykyisen ylläpidon toiminta on tuottanut valtion taloudelle melkoista vahinkoa,

toimitetuissa tutkimuksissa sittemmin todettiin olevan mk. 468.736:04. Tämän johdosta on mainituksessa Rakennehallinnassa sekä yleisten rakennusten ylläpidon osastossa toimitettu tutkimus sen selville saamiseksi, olivatko muut asianomaiset virkamiehet jättäneet noudattamatta voimassa olevia, valtion varainhoidosta annettuja määräyksiä ja määräyksiä. Toimitettu tutkimus johti siihen, että syytöksi asetettiin ja sittemmin alioikeudessa ja hovioikeudessa tuomittiin paitsi puheena olevaa kassa-apulaista myöskin Uudenmaan läänin lääninrakennuskonttorin esimies ja kaksi saman lääninrakennuskonttorin apulaissarkkitehtin rangaistukseen virkavirheistä, jota ei oltu tehty oman voiton pyynnöstä tai toisen vahingoittamiseksi, sekä yleisten rakennusten ylläpidon osaston kamreeri laininlyömisestä ja varomattomuudesta tehdystä virkavirheestä. Tämän ohessa on kavalluksen tehnyt kassa-apulainen velvoitettu valtiolle korvamaan edellään mainitun vajauksen ja lääninrakennuskonttorin esimiehen yhteisvastuullisesti. Kavaltajan kanssa maksamaan mk. 182.987:04 sekä toinen apulaissarkkitehti niinikään yhteisvastuullisesti kavaltajan kanssa 235.749 markkaa. Juttu, josta asianomaiset ovat valittaneet korkeimpaan oikeuteen, on vielä lopullisesti ratkaisematta.

Asian johdosta on Turun hovioikeuden kanneviskaali asettanut yleisten rakennusten ylläpidon osaston ylijohtajan ja v.t. yliarkkitehdin syytteeseen virkavirheistä, jospaitsi heiltä on vaadittu suorittamaan erinäisiä korvauksia.

Kavalluksen tehneen kassa-apulaisten on Helsingin raastuvanoikeus asettanut konkurssitilään ja olivat konkurssipesän varat 5 päivänä lokakuuta 1928 mk. 109.295, mistä konkurssituomion mukaan menee etuoikeudella erittäin palkkasäästäviä ja veroja, yhteensä enintään mk. 11.953:70, ja sen jälkeen valtion saatava. - - - - -
- - - - - Marraskuussa 1928 toimitettiin yleisten rakennusten

5
yliballistuksen määräyksestä Jyväskylän lyseon, seminaarin ja kuuro-
mykkökoulun rakennuksissa sanottuna vuonna suoritettujen vuosikor-
jaustöiden ja niihin käytettyjen, tililaskuissa mainittujen varojen
erikoistarkastus.

Tässä tarkastuksessa kävi selville lyseossa suoritettuihin kor-
jaustöihin nähden:

- 1) työt yleensä olivat myöskästyneet;
- 2) töiden paikallinen valvoja, eräs maalarimestari oli itse
ollut myöskin työn suorittajana, vaikka toinen, hänen palveluksessaan
oleva henkilö oli näennäisesti urakoitsijana. Tämän selitti lääninark-
kitehti johtuneen siitä, kun paikkakunnalla oli puute sopivista työn-
johtajista;
- 3) rehtorin kanslian maalaus oli toimitettu liisaverillä 61-
jyväskylän asemasta, mutta 61jyväskylänmaalauksen mukaisesti laskutettu;
- 4) lyseon ulkokatto oli ilmoitettu maalatuksi ja laskutettu
sillä mk. 585. Tarkastettaessa havaittiin kattoa maalatun noin 15 m²
ala, johon käytetty työ ja maali arvosteltiin enintään 100 markaksi;
- 5) lyseolla suoritetuksi oli merkitty eräseen lääninarkki-
tehdin hyväksymään laskuun merkityt työt, yhteensä mk. 15.111, mitkä
työt oli tehty Jyväskylän kuuromykkökoulussa;
- 6) tarkastettaessa erästä vuoden 1927 tileihin kuuluvaa ly-
seon lattian maalaustöitä koskevaa laskua havaittiin, että siihen oli
merkitty maalatuksi 589,5 m² enemmän kuin todella oli maalattu, joten
laskussa oli liikaa mk. 4.135:50;
- 7) rehtori ilmoitti, että mm m.m. likavienä korjaus oli
tehty huolimattomasti, joten oli teetettävä lisäkorjauksia muilla va-
roilla.

Seminaarissa suoritettuihin korjaustöihin nähden havaittiin:

- 1) että erinäiset laskuihin merkityt työt oli suoritettu jo
edellisessä vuonna;

- 2) että palkkauslistoista ei ilmennyt, mitkä töitä oli suoritettu;
- 3) että oli suoritettu mk. 1.144 maksava maalaustyö, jota ei ollut otettu Läninrakennuskonttorin kustannusarvioon;
- 4) että erinäiset tarkastuksen edellisessä kuussa suoritettut maalaustyöt, joista oli laskutettu mk. 37.594, olivat huonosti tehdyt ja osittain jo kaipaivat uutta maalausta;
- 5) että seminarin naisosaston saunan korjaus oli tehty huolimattomasti ja kaipasi pikaista uutta korjausta.

Kuuromykkökoulussa toimitetut korjaustyöt havaittiin tyydyttävästi tehdyiksi, eikä niitä vastaan ollut muistutuksia.

Mainituista tarkastuksesta annetusta kertomuksesta havaitaan, ettei korjausmäärärahojen käytön valvonta yleisten rakennusten alalla näytä olevan asianmukaisesti järjestetty. Kun korjausmäärärahat ovat menotarveon merkityt työmäärärahoiksi, tapahtuu useimmiten, että suoritettavaksi määrättyyn työhön myönnettujen varojen käyttö jakautuu useammalle tilikaudelle ja tästä taas seuraa, että korjaustyöt lopullisesti tarkastettaessa - tavallisesti vain työjohtajan ilmoituksen perusteella - ainoastaan arvioidaan, paljonko työhön on sieneitä ja työtä maanyt, mutta aiharvoissa tapauksissa voitaneen todeta, paljonko valtion varoja kysymyksenalaiseseen korjaukseen on tosiallisesti käytetty. Laskut ja työlistat, joista yksityiskohtaisesti selviävät korjaukseen käytetyt sieneet ja työpalkat, ovat silloin jo seuranneet kuukausiraportteja ylihallitukseen, jopa revisionilaitokseenkin. Kuinka pintapuolinen ja vaillinaisen yleisten rakennusten ylihallituksen toimittama suoritettujen töiden tarkastus saattaa olla, käy selvillä myöskin revisionioikeuden valtiontilintarkastajille vuoden 1925 tilien tarkastuksen johdosta antamasta lausunnosta sekä siihen liitetystä selostuksesta Punkaharjun valtionhotellin korjauksesta ja ylihallituksen omasta tarkastuspyyntikirjasta. - - - - -

LIITE IV.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1930. Siv. 66-67-68.

LÄNNINRAKENNUSKONTTORIT.

- - - - - Tilivuonna on lopullisesti selvitetty tileissä Uudenmaan länninrakennuskonttorin erään puhtaaksikirjoittajan kavallusten ja väärennysten valtiolle aiheuttama vahinko, 468.736 markkaa. Tuomioistuimet ovat velvoittaneet kaksi yleisten rakennusten ylihallituksen alaisia arkkitehtejä, jotka katsottiin syylliseksi huolimattomuudesta tapahtuneisiin virkavirheisiin länninrakennuskonttorin hoidossa ja valvonnassa, yhteisvastuullisesti mainitun puhtaaksikirjoittajan kanssa, joka siten oli voinut rikokset tehdä, korvamaan vahingon. Toisen korvattavaksi jäi 182.907 ja toisen 258.749 markkaa. Marraskuussa 1930 valtioneuvosto sittemmin, nojautuen lakiin valtioneuvoston oikeudesta myöntää helpotuksia ja vapautuksia valtiolle tulevien maksujen ja korvausten suorittamisesta, on alentanut edellisen korvausmäärän 34.000 markkaan ja jälkimmäisen 100.000 markkaan. Kun osa vahingonkorvausmäärästä on saatu perityksi rikoksen tekijältä, on jälkimmäiseen poistettu tileistä mk. 213.547:74, mikä erä on merkitty menoksi menojen ulkopuolella.

Tilivuoden lopussa oli mainituilla arkkitehteillä vielä suorittamatta lopullista korvausmäärä yhteensä 83.000 markkaa. Tämä erä on velallisten tilille siirretty seuraavaan vuoteen. - - - -

YLEISTEN RAKENNUSTEN YLIHALLITUKSEN KONEVERSTAS.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön erinäisten määräysten perusteella eräät revisionilaitoksen virkailijat ovat tutkineet yleisten rakennusten ylihallituksen alaisen koneverstaan ja -varaston tilitykset vuosilta 1921-1930 sekä antaneet toimituksestaan lausuman, joka myöskin on ollut valtiontilintarkastajain käytettävänä.

Kun sähkö- ja konealalla työskentelevät liikkeet, jotka keske-
nään muodostivat renkaan, lasivat itselleen huomattavaa voittoa sekä
töistä että tarveseineistä, perusti yleisten rakennusten ylihallitus
v. 1920, varattuaan sotasaalisvarastoista toimislaansa kuuluvia ainei-
ta ja ~~ksjkskk~~ koneita, puheena olevan koneverstaan ryhtymään itse
suorittamaan mainitunlaisia töitä. Helmikuussa 1921 valtioneuvosto hy-
väksyi ylihallituksen esityksen koneverstaan liiketoiminnan järjeste-
misestä, tosin vain yhdeksi koevuodeksi. Samalla valtioneuvosto mää-
si, että ylihallituksen tuli lähettää kertomus valtioneuvostolle koe-
vuoden toiminnasta ja tileistä sekä näin saatujen kokemusten nojalla
laatia esitys koneverstaan lopulliseksi järjestelyksi. Tämän selvityk-
sen ylihallitus lähetti vasta maaliskuussa 1924.

Koneverstaas on toimintansa aikana suorittanut lämpö-, vesi- ja
sähköjohtoonsa kuuluvia töitä, nim. sellaisia töitä, joita varten on
ollut eri määrät, tavalliset vuosikorjaus- ja uudistustyöt ylihal-
lituksen alaisissa valtion laitoksissa ja rakennuksissa Helsingissä
sekä useissa paikoin maaseudulla, erinäisiä korjaus- ja uudistustöitä
muiden keskusvirastojen alaisissa rakennuksissa sekä vihdoin pienemmän
määrän töitä erille yksityisille henkilöille.

Revisionilaitoksen tarkastajat ovat tehneet erinäisiä huomautuk-
sia koneverstaan toiminnan järjestämisestä. Niinpä näyttää siltä, että
muutamille ylihallituksen virkamiehille, jotka samalla ovat hoitaneet
verstaan toimia, on näistä maksettu aiheettoman suuria kuukausipalkkoja.
Kirjanpidon järjestely on ollut epätarkoituksellisuuden ja kallis, ja
siinä on havaittu erinäisiä mahdollisia virheellisyyksiä. Myöskin on
suoritettu eri korvauksia sellaisista töistä, jotka olisivat kuuluneet
ylihallituksen virkamiesten tai verstaan henkilökunnan tehtäviin.

Koneverstaan liikekumaksi on käytetty ylihallitukselta saatuja
lainavaroja, joille verstaas ei ole suorittanut korkoa. - - - - -

LIITE V. Tarkastajain on toiminnat m.m. 1931, joka aikoi-

VALTIONTILINTARKASTAJAIN KERTOMUS VUODELTA 1931. Siv. 43 - 44.

Tammikuun 31 päivänä 1907 annetussa asetuksessa koneinsinöörinviran perustamisesta yleisten rakennusten yllihallitukseen sanotaan, että virka perustetaan "kruunun rakennuksissa olevien höyrypannujen ja muiden konelaitosten hoidon valvomista sekä sellaisten laitteiden ehdotusten ja kustannusten arvioiden laatimista ja tarkastamista varten".

Koneinsinööreille kuuluvat tehtävät tuntuvat tässä yhä voimassa olevassa asetuksessa olevan riittävästi selvästi määritellyt. Tässä huolimatta on yllihallitus vuosien kuluessa suorittanut korvauksia yksityisille henkilöille heidän laatimistaan piirustuksista, kustannusarvioista y.m. valtion rakennuksiin tarvittavia koneistoja varten. Niinpä nousevat erään insinöörin nostamat palkkiot koneteknillisten töiden suunnittelusta ja piirustuksista vuoden 1928 aikana 125.230 markkaan ja muutaman vuoden aikana yhteensä 227.883 markkaan. Näistä palkkioista kohdistuu Lapinlahden keskuslaitokseen 78.500 mk., Imatran valtionhotelliin 31.632 mk., Turun tuomiokirkkoon 35.241 mk. ja Helsingin lastensairaalaan 16.120 mk. Etelä-Suomen höyrykattilayhdistykselle on koneteknillisistä piirustuksista ja töistä v. 1930 maksettu 13.688 mk. Eräälle yllihallituksen palveluksessa olevalle insinööreille, joka samalla nautti palkkausta sekä yllihallituksesta että erikseen sen alaisesta konevarastosta, on maksettu 10.000 markan suuruisen palkkio aikanaan Huortaneelle suunnitellun, mutta rakentamatta jääneen keuhkotsutiparantolan valaistuskeskuksen piirustuksista ja työselityksestä y.m. Viimemainittu palkkio suoritettiin välittömästi yllihallituksen antamista ohjeista, joiden mukaan erikoiskorvaus yllihallituksen palveluksessa olevalle insinööreille ei olisi ollut sallittu.

Myöskin koneteknillisten töiden tarkastuksista on yksityisille maksettu palkkiota, m.m. v. 1931 aikana kahdelle toiminimelle yhteensä

9.960 mk. Tarkastajana on toiminut m.m. sama insinööri, joka aikaisemmin oli laatinut piirustuksia ja kustannusarvioita. Sitä paitsi ei voi olla huomauttamatta siitä, että ylihallituksen koneinsinöörin mainitsean olleen lähiesikössä liikesuhteissa toiseen tarkastuksia toimittaneeseen toimintimeen.

Mainitut menot eivät näy olevan sopusoinnussa koneinsinöörinviran perustamista koskevan asetuksen määräysten kanssa. Ne tuntuvat olevan sitäkin vähemmän puolustettavissa, kun ylihallitukselle kuuluvat tehtävät ovat tiettyvästi viime vuosina vähentyneet, joten tämän viraston menojen pikemmin olisi odottanut vähenevän. Lienee senvuoksi paikallaan, että asia tarkasti tutkitaan ja ryhdytään tehokkaisiin toimenpiteisiin ilmennneiden epäkohtien poistamiseksi. - - - - -

LIITE VI.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1932. Siv. 39.

- - - - - Revisiolaitoksessa on havaittu, että kahdesta tapettikaskusta, yhteensä mk. 4.679:35 ei ole saatu alennusta, vaikka tapettiliikkeet muissa tapauksissa ovat myöntäneet alennusta tavallisesti 15 %. Edellisessä laskuun nähden on ilmoitettu, että "määrärahan niukuuden tähden" jo ostos tehtäessä oli sovittu tavallista runsaammasta alennuksesta tavarain hinnassa. Tavarat on kuitenkin ostettu hintaluetteloihin merkittyihin bruttohintoihin, jota paitsi julkaisemisessa tapauksessa ei ole, kuten on näkynyt selvillä, alennusta edes pyydetty. Vaikka laskujen määrä ei ole suuri, on todettava, että näitä ostoja ei ole hoidettu valtion edun mukaisesti. - - - - -

- - - - - Kysymyksessä olevaa (Tammisaaren seminaarin) vasi-johtotöitä ei voida pitää säännöllisenä vuosikorjauksena, joihin 15. P.l. 1:1 momentin määräraha on tarkoitettu käytettäväksi, vaan kuuluu se sellaisiin uudistuksiin, joita varten eduskunnalta on pyydetty eri määräraha. Vuosikorjausmäärärahojen käyttäminen k.o. tarkoituksiin on sitäkin vähemmän hyväksyttävää, kun määräraha olisi kokonaisuudessa-

saan kipeästi tarvittu varsinaisiin korjauksiin. Varsinkin arvo-
teltava on ylläpidon menettely siinä suhteessa, että työ on
ryhdytty vastoin opetusministeriön vuosikorjausmääräysten käytön
antamia ohjeita ja vaikka ylläpito itsekin ei ole pitänyt työtä
kiireellisenä. - - - - -

LIITE VII.

Ota pöytäkirjasta, joka tehtiin Helsingin kaupungin Raastuvanoikeuden
ylläpidon 9. osastolla rikosasioita käsiteltäessä marraskuun 20.

päivän 1933.

6 §.

^{n/}Virksatekev^{n/} ensimmäisen kaupunginviskaalip, varstuomari Kaarlo
Fröjdmanin länkellessä otettiin käsiteltäväksi tänä päivänä määrit-
ty asia, jossa yleisten rakennusten ylläpidon koneinsinööri Ru-
pert Verner von Mandelstam, tästä kaupungista, on ilmiannettu virka-
virheistä sekä epärehellisyydestä; - - - - -

Syyttäjä katsoi ylläpidon koneinsinöörin syylliseksi seu-
raaviin laiminlyönteihin ja virheellisyyksiin sekä niiden kautta tuot-
taneen valtiolle ainakin seuraavat vahingot:

1/ maksanut koneverstaan varoista palkkiota erinäisistä suun-
nittelu- ja piirustuksista, jotka kuuluivat hänen virkatehtäviinsä
yleisten rakennusten ylläpidon koneinsinöörinä;

- a) insinööri G. Huberille vuosina 1923-29 yhteensä Smk.
223.883:80,
- b) Etelä-Suomen Säätykattilayhdistykselle vuonna 1930 Smk.
13.688:- ja
- c) apulaiskatsastaja Otto H. Kososelle vuonna 1930 Smk. 600:-,

2/ maksanut koneverstaan varoista yleisten rakennusten yli-
pidon teknikolle, insinööri T. Kranckille vuonna 1926 Smk.
12.000:- tästä, jotka kuuluivat insinööri Kranckin virkatehtäviin
ylläpidon teknikkona,

3/ teettänyt omavaltaisesti yllämainituissa yksinomaan valtion
omia tarpeita varten perustetussa koneverstaassa itsellisen, arkkitehti

arkkitehti S. von Handelstadhille ja insinööri T. Kranckille tältä, osaksi verstaan omien työskustannuksiin, ottamatta huomioon verstaan yleiskustannuksia ja tälle laskettavaa kohtuullista voittoa, ja tältä kautta aiheuttanut valtiolle yhteensä Smk. 7.886:30 nousevan vahingon ja itselleen sekä yllämainituille muille henkilöille aiheuttanut voittoa,

4/ olematta siihen oikeutettu maksanut vuonna 1923 koneverstaan varoista omia yksityisiä laskujaan, käyttäen siihen verstaan varoja 1.569:55, jotka hän kuitenkin, tilintarkastajan huomautuksen johdosta, oli maksanut takaisin, suorittamatta kuitenkaan korkoa, mikä siltä 7 vuoden 9 kuukauden 24 päivän ajalta, joka oli kulunut edellä mainitun vuoden lopusta maksupäivään, teki Smk. 735:- valtion vahingoksi ja insinööri von Handelstadhin hyödyksi,

5/ maksanut koneverstaan varoista omavaltaisesti kirjainpitäjälle, neiti Randelinille vuosina 1923-1930 varsinaisen riittävän palkan lisäksi kirjainpääspalkkioina, joulurahoina y.m. Smk. 12.000 siten tahallisesti vahingoittaneen hoitamaansa valtion laitosta.

Kun insinööri R. von Handelstadh, joka muutenkin on kovin huolimattomasti hoitanut mainittua koneverstaata ja aiheuttanut sen kautta valtiolle tappiota, on yllämainituilla menettelyillään, valtion virkamiehenä ja valtion laitoksen omaisuuden hoitajana, tehnyt itsensä syylliseksi virkavirheisiin ja epärehellisyyteen, anon täten virallisena syyttäjänä ja oikeuskanslerinviraston nimenomaan tältä juttua ajamaan määräämällä, että insinööri Rupert Verner von Handelstadh haastettaisiin johonkin Haastuvanoikeuden istuntoon vastamaan syytteenään, johon tulen asettamaan hänet ylläkerrotuista rikoksistaan, pidättäen itselleni valtaa myöhemmin tarkemmin määrittellä rangaistusvaatimukseni sekä rikoksista valtiolle aiheutuneista vahingoista tehdä korvausvaatimukset. - - - - -

(Kaupunginviskaali Fröjdman jätti oikeudelle kulkulaitosten ja
yleisten töiden ministeriön tukemiseksi kaupunginviskaalinvirastolle
lähettämänsä kirjeen y.m., joissa mainitaan m.m.:)

- - - - - Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö huomauttaa
valtioneuvoston helmikuun 16. p:nä 1921 koneinsinööri von Mandelstadiin
ehdotuksen mukaisesti määränneen, että koneverstaassa oli tilien hoitoa
varten otettava kassanhoitajatar, jonka toistaiseksi tulisi myös olla
kirjanpitäjänä ja puhtaaksi kirjoittajattarena. Tästä huolimatta konein-
sinööri von Mandelstadi, vaikka hän oli perehtynyt kirjanpitoon ja kas-
sanhoitoon, oli heti alusta pitäen ja siven suotta ottanut itse hoitak-
seen kassan vuoden 1926 alkuun asti ja samalla luovuttanut kirjanpidon
toiselle henkilölle. Tämä oli ollut seurauksena rahavarain ja tilien
joutuminen alunperin kahdelle eri henkilölle, mutta oli koneinsinööri
von Mandelstadi järjestänyt nämä tehtävät vielä niinkin, että ne oli suo-
ritettu kahdessa eri paikassa ja käyttämällä kumpaakin eri kassakirjaa, ja
että kirjanpitoa ja todisteita oli säilytetty verstaasta ja kassas-
ta erillään yksityisliikkeessä, luultavasti ensin toiminnassa Huber & von
Mandelstadiin konttorissa, Unioninkatu 28, jonka osakkaana koneinsinööri
oli, ja sitten Finck & Nordkompaniet A/S:n konttorissa, Unioninkatu 30.
Koneinsinöörin von Mandelstadiin, kassanhoitajattarena, huolimattomuuden
suorensisena seurauksena oli ollut edellä selostettu kassakirjan päivä-
määrien paikkaneapitelmittömyys. Näin ollen ministeriö katsoo, että kone-
insinööri von Mandelstadi ryhtyessään itse ehdottamaansa kassanhoitajat-
taren toimien ja järjestäessään kerrotuin tavoin koneverstaan konttorin
ja kirjanpidon hoidon oli menetellyt omavaltaisesti, sekä hoitanut kas-
sanhoitajattaren tehtäviä taitamattomasti ja huolimattomasti. - - - - -

X X X X X
X X
X

S O S I A L I D E M O K R A A T T I S E N P U O L U E E N
E D U S K U N T A R Y H M Ä L L E

Oikeusliiton Työttömyysneuvostolle jättämämme kirjelmän
liitteenä liitteineen, joka sisältää työttömien henkisen työn
tekijän työvoiman hyödyksikäyttämistä koskevan ehdotuksen, roh-
kenemme kunnioittavimmin pyytää ARVOISIA KANSANEDUSTAJIA kiin-
nittämään tähän tärkeään asiaan huomiotaan ja toimimaan siihen
suuntaan, että ehdotuksessa esitetty ajatus mahdollisimman kii-
reellisesti käytännössä toteutettaisiin.

Helsinki, marraskuun 22. päivänä 1934.

S U O M E N T E K N I K O T r. y.

A. J. Viikari
.....

TYÖTTÖMYYSNEUVOSTOLLE

Vastikään toimitettu henkisen työntekijäin työttömyyskysely on osoittanut heidän lukumääränsä huomattavasti ylittävän otaksuttua määrää, kun taas muiden työttömien lukumäärä maassamme on viimeaikoina vesisä tuntuvasti vähentynyt.

SUOMEN TEKNIKOT nimisen rekisteröidyn yhdistyksen jäsenistä ja yhdistystä lähellä olevista teknillisillä aloilla toimineista kansalaisista on melkoinen osa edelleen työtä ja toimeentuloa vaille, siitä huolimatta että heidän taholtaan on jo useamman vuoden kuluessa käännytty viranomaisien puoleen työttömyyden poistamista koskevassa asiassa.

Kun nyt yleisesti myönnetään taloudellisen tilanteen helpottuneen, anoo SUOMEN TEKNIKOT r.y. täten, että TYÖTTÖMYYSNEUVOSTO ryhtyisi ratkaiseviin toimenpiteisiin työttömien teknikkojen kestävämmäksi muodostuneen aseman lieventämiseksi ja heidän kurjan tilanteensa muuttamiseksi sellaiseksi kuin heidän tärkeä tehtävänsä yhteiskunnassa edellyttää.

Tässä mielessä oheenliitämme henkisen työntekijäin työttömyyden poistamista koskevan ehdotuksen, johon kunnioittavimmin pyydämme kiinnittämään arv. huomiotanne.

Helsinki, marraskuun 13. päivänä 1934.

S U O M E N T E K N I K O T r.y.

TYÖTTÖMIEN HENKISEN TYÖN TEKIJÄIN TYÖVOIMAN

HYVÄKSIKÄYTTÄMISTÄ KOSKEVA

E H D O T U S

Hiljattain päättyneen tilastokeruun tuloksista saatujen ensi tietojen mukaan olisi maassamme tällä hetkellä yli 2.600 henkisen työn aloilla työskennellyttä kansalaista, joista yli 350 tekniikkaa, vailla työtä ja toimeentuloa. Vähintään siis tällä määrällä tarjonta nykyisen pulasuhdanteen vallitessa ylittää kysynnän. Välttämättömän kannattavuuden puitteissa toimiva talouselämä ei kykene käyttämään tätä liikatyövoimaa hyväkseen. Mikään työttömien ammatittainen luokittelu ei pysty muuttamaan tätä tosiasiaa, jota on pidettävä tarkoin silmällä työttömyyden lieventämiskeinoja etsittäessä. Sellaisia keinoja löytyy kahta pääluokkaa, nimittäin :

- I. Toimenpiteet, jotka tähtäävät jo olemassa olevien tulojen tasaisempaan jakeluun. Tähän ryhmään kuuluu m.m. työajan paikallinen lyhentäminen sekä työttömyysavustusvarojen hankkiminen verotuksen kautta.
- II. Toimenpiteet, jotka tähtäävät uusien tulojen hankkimiseen työn kysynnän lisäämisen kautta. Tähän ryhmään kuuluu m.m. uusien työalojen avaaminen sekä pyrkimykset talouselämän elvyttämiseen.

Koska I. ryhmään kuuluvat toimenpiteet ovat omiaan aiheuttamaan hetkellistä haittaa yhdelle tai toisella talouselämän alalla, kohtavat ne miltei poikkeuksetta ankaraa vastustusta. Mutta aivan ilman uhrauksia ei voida toteuttaa II. ryhmään kuuluvia toimenpiteitä eikä työttömyysongelman selvittelyn laiminlyöntikään pelasta yhteiskuntaa ja sen talouselämää uhrauksista. Talouselämän häiritsemättömyyttä koskeva huolenpito ei salli, että työttömiä kansalaisia kylmästi jätettäisiin tuhoutumaan nälkään. Jo yksistään tuollaisena yhteiskunnallisen rauhan vakuutusmaksuna aiheuttaa n. 10.000 työttömän elatus, heidän

perheensä lisälaskettuna, yhteiskunnalle ja talouselämälle vähintään 60 miljoonan markan suuruiset menot vuotta kohti, joiden menojen pääasialliset tulolähteet ovat :

1. Käsivähentolaitos.
2. Viimeisen omaisuuden rahaksimuuttaminen.
3. Yksityiset lainat ja avustukset.
4. Ehdotetun sihteerin rikkokas.
5. Tuloksettomiin liikeyrityksiin ryhtyminen.

Nämä kaikki tulolähteet kuuluvat edelläänmainittuun haitalliseen I. ryhmään. Suoraan viralliselta taholta myönnettyjä avustuksia - 1. kohta - on pyritty pitämään mahdollisimman alhaisina, jottei muuten rasitettaisi talouselämää liikeyrityksillä. Tällä on jätetty huomioon ottamatta, ettei virallisten avustusten supistaminen merkitse todellista kansantaloudellista säästämistä. Itse asiassa virallisten avustusten supistaminen vain pakottaa yhteiskuntaa luovuttamaan vastaavasti enemmän ylläpitämisestä tulolähteistä, joista on enemmän haittaa kuin verotuksesta, jota viimeksi mainittuahan yritetään jakaa kansalaisten kannettavaksi mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Varsinkin 5. kohdan merkityksessä ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota. On luonnollista, että ehdotetut, talouselämän ulkopuolelle jätettävät työttömät henkilöt pyrkivät alituisesti valloittamaan itselleen työpaikkaa takaisin. Tämä tarkoituksessa houkuttelevat he itselleen takaisin ja luotonantajia esittämällä joko hyväksyäkseen osakkaiksi tai tahallisesti harhaanjohtavia kannattavuuslaskelmia. Näin syntyviltä liikeyrityksiltä puuttuvat miltei täysin menestystyksen edellytykset, milloin menekkipulan, milloin rahituksen riittämättömyyden vuoksi, milloin muistakin syistä. Tuollaiset kuolleina syntyneet yritykset elävät jonkun aikaa muutamia henkilöitä, kunnes kertyneet rahat on loppuun kulutettu. Ne eivät ratkaisevasti pelasta niiden henkilöiden aamua, mutta tekevät epäterveellisen kilpailun-

Näiden johtopäätösten perusteella voimme suunnitella henkisen alan
järkevämpien työttömyyspolitiikan luonnoksen, jonka esikuvana on ruu-
miillisen työn tekijöille varatut järjestetyt tierakennustyöt. Näihin
eivät kilpaile talouselämän kanssa, vaan tuottavat sille vähimmäistulot ja